

वार्षिक प्रतिवेदन-२०७८/०७५

१. परिचय

त्रिभुवन विश्वविद्यालय नेपालको जेठो र ठूलो विश्वविद्यालय हो । यसले नेपालको उच्च शिक्षाका क्षेत्रमा गरेको योगदान प्रशंसनीय छ । तत्कालीन समयमा नेपालमा यो एक मात्र उच्च शिक्षाको संवाहक संस्था थियो । त्रि.वि.मा दिनप्रतिदिन उच्च शिक्षा आर्जन गर्न चाहने विद्यार्थीहरूको संख्या बढ्दै थियो । सरकारी लगानीको विश्वविद्यालय भए पनि धेरैको आकांक्षालाई यस विश्वविद्यालयले थेग्न सकेन । यसैले त्रि.वि.ले २०३७ सालमा जनस्तरबाट क्याम्पस सञ्चालन गर्न चाहनेहरूलाई सञ्चालन गर्न दिने नीति अवलम्बन गर्‍यो । यसबाट नेपालमा शैक्षिक योगदान गर्न चाहने चेतनशील समुदाय हर्षित भयो तर त्रि.वि.ले यस्ता क्याम्पस केही समय समुदायले सञ्चालन गरे पछि त्यसको पूर्ण स्वामित्व सरकारलाई नै दिनुपर्ने सर्त राखेको थियो । त्रि.वि.को त्यही निर्णयमा टेकेर देशभर पहिलो चरणमा ३७ वटा क्याम्पस खुले । खुल्दा त्रि.वि.ले जेजस्तो सर्त राखेको भए पनि २०३७ साल र त्यसपछि खुलेका सामुदायिक क्याम्पसहरू सरकारीकरण भएनन् र ती सामुदायिक क्याम्पसकै नामबाट हालसम्म पनि सञ्चालित छन् ।

त्रि.वि.ले जनस्तरमा क्याम्पस खोल्ने अनुमति दिएपश्चात् चितवन जिल्लाको पूर्वी भेगका शिक्षाप्रेमी जनसमुदाय पनि उच्च शिक्षाको अभिभारा ग्रहण गर्नका लागि जुर्मुंरायो । त्यसको नेतृत्व लिए — तत्कालीन सामाजिक अभियन्ता गुणराज पाठकले । त्यतिखेरका जल्दाबल्दा समाजसेवी व्यक्तित्वहरू, अभिभावकहरू, शिक्षासेवी व्यक्तित्वहरू सबैको जोडबलले पूर्वी चितवनमा शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पसको स्थापना भयो । यस क्याम्पसको स्थापना २०३७ सालमा खुलेका क्याम्पसहरूको ३७ संख्याभित्रै भएको थियो । यसमा पनि यो क्याम्पस तेस्रो नम्बरमा दर्ता भएको कुरा यसको ऐतिहासिकता केलाउँदा प्रष्ट हुन आउँछ ।

२. नामकरण र क्याम्पसको प्रारम्भिक अवस्था

क्याम्पस खोल्नका लागि भनेर विभिन्न मितिहरूमा पटकपटक बसेका आमभेलाले क्याम्पस स्थापना र सञ्चालनका विषयमा विभिन्न निर्णयहरू गरेको थियो । आमभेलाले क्याम्पसको नाम चितवन जनता कमर्स क्याम्पस प्रस्तावित गरे पनि तत्कालीन शासकहरू जनता वा जन भन्ने शब्दबाट बढी नै त्रसित हुने गरेका कारण यसको नाम श्री कमर्स क्याम्पस भनी स्विकृति दिइयो । २०३७ साल कार्तिक १५ गतेको सञ्चालक समितिको बैठकबाट क्याम्पसको नाम अनुमोदित भयो । यस क्याम्पसको नामबाट नै यस क्याम्पसमा प्रारम्भमा पठनपाठन हुने विषयको पुष्टि हुन्छ । हो, प्रारम्भमा यस क्याम्पसले व्यवस्थापन विषय मात्र पठनपाठनको स्विकृति लिएको थियो । स्थापनाकालमा यस संस्थाले प्रवीणता प्रमाणपत्र तह मात्र अध्यापन गर्ने गर्थ्यो तर पछि यसले जनचाहनाअनुसार विभिन्न सङ्काय र तहमा आफूलाई विस्तार गर्‍यो ।

क्याम्पस स्थापनाका लागि भनेर पहिलो आमभेला मिति २०३७ साल भाद्र ६ गते शुक्रवार बसेको थियो । त्यस भेलाका अध्यक्ष थिए गुणराज पाठक । त्यही भेलाले समाजसेवी नन्दप्रसाद भट्टराईको संयोजकत्वमा क्याम्पस स्थापना समितिको गठन पनि गरेको थियो । पछि क्याम्पसको सञ्चालक समिति बन्यो । सामुदायिक क्याम्पसको अध्यक्ष सम्बन्धित अञ्चलको अञ्चलाधीश हुने नीति बमोजिम तत्कालीन नारायणी अञ्चलका अञ्चलाधीश गेहनाथ भट्टराई यस क्याम्पसको प्रथम अध्यक्ष बने । उनकै अध्यक्षतामा ११ जनाको क्याम्पस सञ्चालक समिति बन्यो । क्याम्पसको अध्यक्ष नारायणी अञ्चलको अञ्चलाधीश भए पनि हर्ताकर्ता भने गुणराज नै थिए । सामुदायिक क्याम्पसका अध्यक्षहरू अञ्चलाधीश नै पदेन रहने क्रममा गेहनाथ भट्टराई पछि लक्षबहादुर गुरुङ, डा. दुर्गाप्रसाद रिजाल र टेकबहादुर थापा अध्यक्ष बने ।

यस क्याम्पसका संस्थापक क्याम्पस प्रमुख रामशरण पाठक थिए । उनको नियुक्ति २०३७ साल असोज २२ गते भएको थियो । यस क्याम्पसको पहिलो कक्षा मिति २०३७ साल माघ १९ गते भएको थियो । प्रारम्भमा क्याम्पसको आफ्नै

भवन थिएन । तत्कालीन नेपाल मा.वि. (हाल नेपाल उच्च मा.वि.) को भवनमा प्रारम्भिक कक्षा सञ्चालन भएका थिए । यस क्याम्पसको इतिहासमा पहिलो कक्षा लिने व्यक्ति श्री रामबाबु घिमिरे र पहिलो कक्षा उद्घाटनका प्रमुख अतिथि वीरेन्द्र बहुमुखी क्याम्पसका तत्कालीन क्याम्पस प्रमुख भगवानरत्न तुलाधर थिए । अभ्र रामबाबु घिमिरे पनि तत्कालीन समयमा वीरेन्द्र क्याम्पसकै सहायक प्राध्यापक थिए । घिमिरे पछि वीरेन्द्र क्याम्पसबाट यसै क्याम्पसमा आई प्राध्यापन गर्न थाले र रामशरण पाठकपछि धेरै वर्ष क्याम्पस प्रमुखको कार्यभार पनि समाले ।

३. क्याम्पसको प्रगति सन्दर्भ

क्याम्पसले पछि मूलभवन रहेको स्थानमा चन्दा, जनसहयोग र क्याम्पस रहेको वार्डका जनताहरूको लगानीमा चार बिगाहा जग्गा किन्यो । पछि सो जग्गालाई पूर्वपश्चिम राजमार्गसित जोड्नका लागि भनेर क्याम्पसले दक्षिणी मोहडा छुने गरी दश धुर जग्गा पनि थप्यो । क्याम्पसको मूलभवनका शिलान्यासकर्ता बखानसिंह गुरुङ थिए । उनी प्रजातान्त्रिक आन्दोलनका एक अथक योद्धा पनि थिए । क्याम्पसको मूलभवनको डिजाइन यू.एस. एसोसिएट डिजाइनर एन्ड कन्सल्टिङ इन्जिनियरिङले गरेको थियो । मूल भवनको शिलान्यास २०३८ साल जेठ ५ गते भएको थियो ।

वि.सं. २०४६ साल चैत २६ गते नेपालमा पञ्चायती व्यवस्थाको अवसान र प्रजातान्त्रिक व्यवस्थाको उदय भयो । तत्पश्चात् क्याम्पसको दैनन्दिन अंकगणितमा फेरबदल भयो । पञ्चायती कालमा क्याम्पसको अध्यक्ष पदेन रूपमा अञ्चलाधीश रहने व्यवस्था प्रजातान्त्रिक कालको उदयसँगै समाप्त भयो । यही क्रममा जनसाधारणका तर्फबाट स्थानीय शिक्षाप्रेमी तथा समाजसेवी श्री शेषनाथ अधिकारी क्याम्पसका पहिलो अध्यक्ष बने ।

वि.सं. २०४६ सालको जनआन्दोलनमा यस क्याम्पसमा अध्ययन गर्ने होनहार छात्र नारायण दाहालले सहादत प्राप्त गरेका थिए । २०४७ सालपश्चात् जनचाहना र स्थानीय आवश्यकताले गर्दा यस क्याम्पसले व्यवस्थापन विषयका अतिरिक्त मानविकीका विषय पनि प्रारम्भ गरेका कारण क्याम्पसको नाम श्री कमर्स क्याम्पस रहिरहनु स्वाभाविक ठानिएन र क्याम्पसले आफ्नो नाम शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पसका रूपमा परिवर्तन गर्‍यो । यो नाम सहादत प्राप्त आफ्नै विद्यार्थी नारायण दाहाल र सम्पूर्ण ज्ञातअज्ञात शहीदहरूको संभनास्वरूप राखिनु स्वभाविक पनि थियो ।

क्याम्पस स्थापनाका समयमा उल्लेख्य सक्रियता देखाउने गुणराज पाठकका नाममा क्याम्पसले वि.सं. २०५१ सालमा गुणराज स्वर्ण पदकको स्थापना गर्‍यो । यो स्वर्णपदक प्रत्येक वर्ष त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट लिइने वार्षिक परीक्षामा क्याम्पस प्रथम भई तह पार गर्ने विद्यार्थीलाई दिइने गरिन्छ । काम गर्नेहरूको कामको मूल्याङ्कन आस्थाका आधारमा नभई कामका आधारमा तय हुनुपर्छ भन्ने क्याम्पसको दूरदर्शीताको यो एक अनुपम घटना थियो । हालसम्म पनि क्याम्पसले यही दूरदर्शीता अवलम्बन गरिरहेकै छ । क्याम्पसले स्थापना गरेको यो स्वर्णपदकबाट हालसम्म (२०६८ सम्म) १७ जना जेहेन्दार विद्यार्थीहरू विभूषित भइसकेका छन् ।

क्याम्पसले विद्यार्थीहरूलाई मात्र स्वर्णपदकको व्यवस्था नगरी प्राध्यापक तथा कर्मचारीहरूलाई समेत स्वर्णपदकबाट विभूषित गर्ने परम्परा बसालेको छ । प्राध्यापकहरूतर्फ अङ्ग्रेजी विषयका प्राध्यापक श्री लालजी चतुर्वेदी पहिलोपटक स्वर्णपदकबाट विभूषित हुने प्राध्यापक हुन् । प्राध्यापकतर्फ हालसम्म ५ जना प्राध्यापकहरू स्वर्णपदकबाट विभूषित भइसकेका छन् । कर्मचारीतर्फ भने स्वर्णपदक प्राप्त गर्ने पहिलो व्यक्ति तिलकराज शर्मा हुन् । कर्मचारीतर्फ हालसम्म तिलकराज शर्मा एक जनाले मात्र स्वर्णपदक प्राप्त गरेको देखिन्छ ।

क्याम्पस धेरै धेरै दानवीरहरूको महान् हृदयबाट बनेको हो । क्याम्पससँग जोडिएका दानवीरहरूको नाममध्ये एउटा नाम हो — नन्दप्रसाद भट्टराई । भट्टराईले आफ्नो स्वामित्वमा पुरानो पदमपुरमा रहेको जग्गामध्ये क्याम्पसलाई एक बिगाहा जमीन दिएका थिए । पछि पुरानो पदमपुरको पूरै वस्ती सारियो । क्याम्पसले पदमपुरको वस्ती सार्दा क्याम्पसलाई प्राप्त भएको एक बिगाहा जग्गालाई बढाएर ५ बिगाहाका लागि पहल गर्‍यो । सो पहलको परिणामस्वरूप क्याम्पसलाई पदमपुरमा ५ बिगाहा जग्गा प्राप्त भयो । यो क्याम्पसको भौतिक सम्पन्नताका लागि विशेष पहल गर्ने काम समाजसेवी

तथा तत्कालीन क्याम्पसका अध्यक्ष श्री शेषनाथ अधिकारीबाट भएको थियो भने त्यसमा सकारात्मक सहयोग गर्ने काम चितवनमा अस्तित्वमा रहेका सम्पूर्ण पार्टीहरूले गरेका थिए। यसमा जग्गादाता समाजसेवी भट्टराईको पनि उल्लेख्य सहयोग थियो।

समाजसेवी श्री शेषनाथ अधिकारीपश्चात् क्याम्पसका अध्यक्ष बने सुरेशनाथ रेग्मी। कार्यकालमै रेग्मीको हृदयाघातका कारण देहावसान भएपछि कार्यवाहक अध्यक्षका रूपमा समाजसेवी हरिशरण पाठक क्याम्पसका कार्यवाहक अध्यक्ष भए। हरिशरण पाठकपछि क्याम्पसका अध्यक्ष बने स्थानीय समाजसेवी तथा शिक्षासेवी श्री राजेन्द्रकुमार श्रेष्ठ।

श्री राजेन्द्रकुमार श्रेष्ठ अध्यक्षका रूपमा क्याम्पसमा आगमन भएपछि क्याम्पस त्रि.वि. अनुदान आयोगद्वारा कार्यान्वयन गरिने दोस्रो उच्च शिक्षा परियोजना (Second Higher Education Project/SHEP) अन्तर्गत सञ्चालन हुने कार्यक्रमका लागि क्षेत्रीय प्रतिस्पर्धाका आधारमा मध्यमाञ्चलबाट सर्वोत्कृष्ट क्याम्पसका रूपमा छानियो। तत्पश्चात् २२ जुलाई २००८ मा MOU मा हस्ताक्षर भयो। क्याम्पसका तर्फबाट हस्ताक्षरकर्ता तत्कालीन अध्यक्ष श्री राजेन्द्रकुमार श्रेष्ठ र क्याम्पस प्रमुख श्री कृष्णप्रसाद सुवेदी थिए भने युजीसीका तर्फबाट तत्कालीन युजीसी प्रमुख डा. कमलकृष्ण जोशी थिए। पञ्चवर्षीय परियोजनाभित्र क्याम्पसले कार्यसम्पादन अनुदान (Performance Grants) र जोड कोष अनुदान (Matching Grants) गरी रु ९४१५६५९९.८५ (अक्षरेपि नौ करोड एकचालीस लाख छपन्न हजार पाँच सय एकान्नब्बे रुपैयाँ पचासी पैसा) रकम प्राप्त गर्‍यो।

अनुदान आयोगबाट प्राप्त रकम (पञ्चवर्षीय योजना अवधिभरिमा)

Description of Grants	2064/065	2065/066	2066/067	2067/068	2068/069	2069/070	2070/071	Total
Incentive Grants	0	650000.00	0	0	0	0	0	650000.00
Performance Grants	0	3171642.50	780000.00	5986136.00	5336948.50	5908968.00	12814951.50	33998646.50
Matching Grants	0	0	915063.00	0	2296898.01	2645984.34	0	5857945.35
Regular Grants	460000.00	0	210000.00	510000.00	300000.00	300000.00	0	1780000.00
QAA	0	0	0	0	0	51870000.00	0	51870000.00
Grand Total	94156591.85							

स्रोत : लेखा शाखा, शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पस

यस क्रममा यो कार्यक्रमबाट क्याम्पसमा पैसा आउनु क्याम्पसको न्यून आर्थिक स्रोत, सामाजिक जागरणको कमी, अभिभावकको चेतना स्तर, सरोकारवाला पक्षहरूको संलग्नताको कमी जस्ता कुराहरूका कारण त्यति सोचे जस्तो सजिलो भने थिएन। शैक्षिक सुधार र गुणात्मक अभिवृद्धि सम्बन्धी नीतिहरू कार्यान्वयन गरे वापत क्याम्पसले कार्यसम्पादन अनुदान प्राप्त गर्‍यो भने क्याम्पसले परियोजनाबाट तयार पारिएका सूचकहरूले देखाएका प्रगतिका आधारमा पनि यो अनुदान प्राप्त गर्न सक्‍यो। परियोजनाले जोड कोष अनुदान भने क्याम्पसको रणनीतिक एवम् दूरगामी संस्थागत विकास योजना (Strategic Plan) अनुसार कार्यसम्पादनका लागि प्रदान गर्‍यो। जेजस्तो सजिलो असजिलो भए पनि क्याम्पसका लगनशील र कर्मशील प्राध्यापक तथा कर्मचारी एवम् विद्यार्थीहरूको अतुलनीय सहयोग, सञ्चालक समितिको उपयुक्त कदमले क्याम्पस सो परियोजनामा सफल हुन पुग्यो। क्याम्पसमा परेको परियोजना सफल पार्ने सवालमा राजेन्द्रकुमार श्रेष्ठको अध्यक्षीय भूमिका पनि महत्त्वपूर्ण रहेको थियो।

दोस्रो उच्च शिक्षा परियोजनाको पञ्चवर्षीय कार्यक्रम पूरा भएपश्चात् क्याम्पस भौतिक रूपमा सबल भयो। पुस्तकालय भवनमाथि तला थप गर्ने कार्यले पुस्तकालयको आकर्षण बढाउने काम गर्‍यो भने सुविधासम्पन्न क्यान्टिनको निर्माणले क्याम्पसको भौतिक सम्पन्नता अझ चुलियो। यही मेसोमा क्याम्पसमा पूर्वपश्चिम राजमार्गदेखि क्याम्पसको भित्री प्रवेशद्वारसम्म गरिएको कालोपत्रे तथा क्याम्पसको भित्री कम्पाउन्डमा दोस्रो प्रवेशद्वारबाट मूलभवन, पुस्तकालय

भवन एवम् चमेनागृहलाई एकआपसमा जोड्ने पाथवे निर्माण र भवनमा लगाइएको आकर्षक रङले क्याम्पसको सौन्दर्यता अभिवृद्धि हुन पुग्यो ।

परियोजनाको समाप्ति सँगसँगै क्याम्पसले QAA प्रमाणपत्र प्राप्त गर्‍यो । यो प्रमाणपत्र प्राप्त गर्नु क्याम्पसको लागि एउटा गौरवको विषय थियो । क्याम्पसले यो प्रमाणपत्र प्राप्त गरिसकेपश्चात् परम्पराभन्दा भिन्न शिक्षालयका रूपमा पनि समाजमा आफ्नो परिचय बनायो । यसबाट अभिभावक तथा विद्यार्थीको क्याम्पसलाई हेर्ने दृष्टिकोणमा पनि परिवर्तन आयो ।

अध्यक्षका रूपमा श्री राजेन्द्रकुमार श्रेष्ठको कार्यकाल समाप्त भएपछि क्याम्पसका अध्यक्ष बने श्री भरत खनाल । खनाल अध्यक्षका रूपमा क्याम्पसमा आएपछि विश्वविद्यालय अनुदान आयोग (UGC) बाट Higher Education Reforms Project (HERP) मा मध्यमाञ्चलबाट क्याम्पस पुनः छानियो । हालै सो सम्बन्धी परियोजनाको MOU मा हस्ताक्षर पनि भइसकेको छ । हस्ताक्षर क्याम्पसका तर्फबाट अध्यक्ष भरत खनाल र तत्कालीन का.बा. क्याम्पस प्रमुख श्री रामेश्वर भट्टराईले गरेका छन् भने UGC का तर्फबाट सदस्य सचिव प्रा.डा. देवराज अधिकारी र Finance Controller केदारप्रसाद आचार्यले गरेका छन् । दोस्रोपल्ट पुनः क्याम्पस परियोजनामा छानिए पछि हाल क्याम्पसको वातावरणमा पुनः एउटा हौसलाको खुड्किला थपिएको छ । यो परियोजनामा हाल काम भइरहेको छ ।

दोस्रो उच्च शिक्षा परियोजनाका साथै Higher Education Reforms Project (HERP) मा क्याम्पस छनोट हुनु एउटा सुखद पक्ष हो । यसलाई क्याम्पसले एउटा उपयुक्त फड्कोको रूपमा लिने गरेको छ । क्याम्पसले स्थापनाकालदेखि संस्थासँग आबद्ध रहनु भएका सम्पूर्ण शिक्षाविद्, समाजसेवी, प्राध्यापक, कर्मचारी, सञ्चालक समिति, प्रशासन, विद्यार्थी, चन्दादाता महामनाहरू तथा अभिभावकहरूले संस्थाप्रति गर्नुभएका आर्थिक, भौतिक, बौद्धिक, शैक्षिक लगानीको परिणाम स्वरूप यो क्याम्पस दोस्रो उच्च शिक्षा परियोजनामा छनोट भई सफल हुनु तथा Higher Education Reforms Project (HERP) मा छनोट हुनुका कारणका रूपमा लिने गरेको छ । यसैले क्याम्पस उहाँहरूप्रति सदैव आभारी छ । यस्तै क्याम्पसले सदाभैँ अबका दिनमा पनि संस्थालाई अग्रगामी र भरोसायुक्त शैक्षिक संस्था निर्माणका लागि सबैको सहयोगको अपेक्षा पनि गरेको छ ।

क्याम्पस हाल भौतिक रूपमा समृद्ध बनेको छ । भौतिक समृद्धता मात्र क्याम्पसको जीवन होइन । यसले जीवन अस्तित्वका लागि अभि प्राविधिक र रोजगारमूलक शिक्षातर्फ आफूलाई अग्रसर गराउनुपर्नेछ । हाम्रो शिक्षापद्धति ज्ञान र सीपमुखीभन्दा बढी परीक्षामुखी बन्दै गइरहेको छ । यसैले विद्यार्थीको आत्मबल बृद्धि गरी उनीहरूलाई राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा सजिलै प्रतिस्पर्धा गर्न सक्ने बनाउन, सीपमुखी र रोजगारमुखी शैक्षिक उद्देश्यलाई बलियो बनाउन क्याम्पसले अत्याधुनिक शैक्षिक प्रविधिहरूको उपयोग गर्दै स्तरीय र समयानुकूल पठनपाठनमा आफ्नो ध्यान केन्द्रित गर्ने लक्ष राखेको छ । यस्तै समय र समाजको मागअनुसार धेरैभन्दा धेरै विषयमा स्नातकोत्तर तह सञ्चालन गर्ने, आवश्यकताअनुसार संकाय, तह र विषय थप गर्दै लैजाने, प्राविधिक र रोजगारमूलक शिक्षातर्फ जोड दिने, मास्टर प्लान अनुसार क्याम्पसको भौतिक निर्माण गर्दै जाने, प्राध्यापक कर्मचारीका योग्यता अभिवृद्धिका लागि विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने, स्थानीय तहमा आवश्यक पर्ने कुनै पनि शैक्षिक र प्राज्ञिक कार्यक्रमतर्फ संस्थालाई अग्रसर गराउने जस्ता कार्यक्रमलाई क्याम्पसले आफ्नो रणनीतिक योजना अन्तर्गत राख्दै अगाडि बढाइरहेको छ । क्याम्पस आफ्नो लक्ष र रणनीतिक योजनामा सफल हुँदै गइरहेको आभाष पाउन सकिन्छ ।

४. सामुदायिक क्याम्पस र शहीद स्मृति

नेपालभरका सामुदायिक क्याम्पसहरू लगभग एकै खाले समस्याबाट आक्रान्त छन् । सबै सामुदायिक क्याम्पसका साभा समस्या भनेका आर्थिक र शैक्षिक क्षेत्रमा छन् । सरकारको प्रष्ट नीतिका अभावमा पनि यस्ता समस्याको मार सामुदायिक क्याम्पसमा पर्ने गर्छ । यसैले सामुदायिक क्याम्पसहरू जन्मिदादेखि नै समस्या लिएर जन्मिन्छन् ।

त्रि.वि. ले सामुदायिक क्याम्पस खोल्ने अनुमति दिए पछि आफ्नो दायित्व सकिएको सम्बन्ध । क्याम्पस सम्बन्धन दिंदा त्रि.वि.बाट हुने गरेका हचुवा कार्यशैलीका कारण पनि सामुदायिक क्याम्पसहरूको अवस्था दिनप्रतिदिन खस्कंदो छ । प्रत्येक वर्ष कति विद्यार्थी उत्पादन हुन्छन् ? ती विद्यार्थी कुन कुन संस्थामा खपत भएका छन् ? नयाँ सम्बन्धन चाहनेहरूले विद्यार्थी कहाँबाट प्राप्त गर्छन् ? नयाँ सम्बन्धन दिंदा पहिले खुलेका सामुदायिक क्याम्पसमा प्रभाव पर्छ कि पर्दैन ? प्राइभेट क्याम्पसलाई सम्बन्धन दिंदा वरिपरिका सामुदायिक संस्थालाई सोधनीपुछनी गर्ने कि नगर्ने ? थप शैक्षिक कार्यक्रम वितरण गर्दा सामुदायिक क्याम्पसले चाहँदा चाहँदै प्राइभेट शैक्षिक संस्थालाई दिन मिल्ने कि नमिल्ने ? यी र यस्ता प्रश्नहरू त्रि.वि.का शब्दभण्डारमा नहुँदा यसको मार सामुदायिक क्याम्पसले भोग्नुपरेको तीतो यथार्थ जगजाहेर नै छ ।

देशभरका सम्पूर्ण सामुदायिक क्याम्पसजस्तै शहीद स्मृति पनि समस्यारहित छैन । विद्यार्थी र अभिभावकका चाहाना, समयको बदलाव, शिक्षानीतिमा भएको परिवर्तन, संस्थाको सेवामुखी भावना, समाजको आवश्यकता, विश्वजनीन परिवेश, सरकारी उपेक्षा, त्रि.वि.को हचुवा कार्यशैली यी सबै पक्षहरूको सेरोफेरोमा रहेर क्याम्पस सञ्चालन गर्नु त्यति सरल र सहज छैन । यही असहजतामा नै शहीद स्मृतिले सहजता खोज्नु परेको छ र खोजिरहेछ । सुखद पक्ष यो हो कि विभिन्न चुनौतिहरूका बाबजूद पनि शहीद स्मृतिले उल्लेख्य सफलता प्राप्त गरिरहेछ ।

५. शैक्षिक प्रगति वितरण

शैक्षिक संस्थाको मूलभूत उद्देश्य अभिभावक तथा विद्यार्थीहरूको चाहानानुसारका विषयहरूको स्तरीय पठनपाठन गर्नु हो । समयको मागअनुसार शैक्षिक संस्थाले सेवा क्षेत्रलाई विस्तार र विकास गर्दै अगाडि बढ्नुलाई गतिशीलता र जीवन्तताको सूचक मानिन्छ । शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पसले पनि आफूलाई समयसापेक्ष गतिशील र जीवन्त बनाउँदै लगेको छ । प्रारम्भमा व्यवस्थापन विषय मात्र पठनपाठन हुने गरेको यस क्याम्पसमा हाल मानविकी, शिक्षा र विज्ञान संकायहरू पनि सञ्चालित छन् । क्याम्पसमा जनचाहानानुसार सेमेस्टर कार्यक्रमहरू पनि सञ्चालन भइरहेको छ । सञ्चालित शैक्षिक कार्यक्रमहरूले क्याम्पसले समयको मागअनुरूपका शैक्षिक जनशक्तिहरू उत्पादन गर्दै छ । यहाँ यस शीर्षकभित्र रही क्याम्पसको भर्ना प्रवृत्ति, स्नातक दर प्रवृत्ति, सञ्चालित कार्यक्रमहरू, क्याम्पसले अवलम्बन गरेका शिक्षण विधि, प्रविधि र शिक्षण प्रभावकारिताका उपायहरूका बारेमा चर्चा गरिन्छ ।

५.१ भर्ना प्रवृत्ति विश्लेषण

क्याम्पसको विद्यार्थी भर्नादर प्रवृत्तिलाई व्याख्या विश्लेषण गर्न तीन वर्षको संकायगत र तहगत छात्रछात्राहरूको अवस्थालाई देखाउन तथ्यांकहरू तलका तालिकाहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ —

चार बर्से वि.एड.को विद्यार्थी भर्नादर												
Year	2072			2073			2074			2075		
BED	Girls	Boys	Total	Girls	Boys	Total	Girls	Boys	Total	Girls	Boys	Total
Number	255	48	303	214	53	267	218	44	262	173	27	200
Percentage	84.16	15.84	100.00	80.15	19.85	100.00	83.20	16.80	100.00	86.5	13.5	100
तीन बर्से वि.ए. को विद्यार्थी भर्नादर												
Year	2072			2073			2074			2075		
BA	Girls	Boys	Total	Girls	Boys	Total	Girls	Boys	Total	Girls	Boys	Total
Number	99	36	135	86	28	114	64	18	82	84	43	127
Percentage	73.33	26.67	100.00	75.44	24.56	100.00	78.04	21.96	100.00	66.14	33.86	100

चार बर्से वि.वि.एस. को विद्यार्थी भर्नादर												
Year	2072			2073			2074			2075		
BBS	Girls	Boys	Total	Girls	Boys	Total	Girls	Boys	Total	Girls	Boys	Total
Number	426	222	648	417	191	608	498	244	742	493	203	696
Percentage	65.74	34.26	100.00	68.59	31.41	100.00	67.11	32.89	100.00	70.83	29.17	100
चार बर्से वि.वि.एम. को विद्यार्थी भर्नादर												
Year	2072			2073			2074			2075		
BBM	Girls	Boys	Total	Girls	Boys	Total	Girls	Boys	Total	Girls	Boys	Total
Number	46	37	83	67	44	111	89	51	140	87	49	136
Percentage	55.42	44.58	100.00	60.36	39.64	100.00	63.57	36.43	100.00	63.97	36.03	100
एम.एड. को विद्यार्थी भर्नादर												
Year	2072			2073			2074			2075		
MED	Girls	Boys	Total	Girls	Boys	Total	Girls	Boys	Total	Girls	Boys	Total
Number	56	16	72	57	15	72	84	17	101	69	11	70
Percentage	77.78	22.22	100.00	79.17	20.83	100.00	83.17	16.83	100.00	84.29	15.71	100
एम.ए.को विद्यार्थी भर्नादर												
Year	2071			2072			2073			2074		
MA	Girls	Boys	Total	Girls	Boys	Total	Girls	Boys	Total	Girls	Boys	Total
Number	13	6	19	16	3	19	15	4	19	25	10	35
Percentage	68.42	31.58	100.00	84.21	15.79	100.00	78.95	21.05	100.00	71.43	28.57	100.00
एम.वि.एस. को विद्यार्थी भर्नादर												
Year	2072			2073			2074			2075		
MBS	Girls	Boys	Total	Girls	Boys	Total	Girls	Boys	Total	Girls	Boys	Total
Number	57	21	78	56	22	78	79	43	122	78	26	104
Percentage	73.08	26.92	100.00	71.79	28.21	100.00	64.75	35.25	100.00	75	25	100
समग्र विद्यार्थीको भर्नादर												
Year	2072			2073			2074			2075		
Total	Girls	Boys	G. Total	Girls	Boys	G. Total	Girls	Boys	Total	Girls	Boys	Total
Number	899	439	1338	912	357	1269	1096	388	1484	997	373	1370
Percentage	67.19	32.81	100.00	71.87	28.13	100.00	73.85	26.15	100.00	72.77	27.23	100

२०७०/०७१, २०७१/०७२ र २०७२/०७३ को भर्ना प्रवृत्ति विश्लेषण

शैक्षिक सत्र २०७०/०७१, २०७१/०७२ र २०७२/०७३ को विद्यार्थीहरूको भर्ना दरको विश्लेषण गर्दा २०७०/०७१ मा जम्मा १६९६ विद्यार्थी भर्ना भएका थिए जसमध्ये ४९८ जना छात्र र ११९८ जना छात्रा रहेका छन्। अर्थात् २९.३६ प्रतिशत छात्र र ७०.६४ प्रतिशत छात्रा रहेको देखिन्छ। २०७१/०७२ मा कुल १३३८ जना भर्ना भएका मध्ये ४३९ जना छात्र र ८९९ जना छात्रा रहेका छन्। यसैलाई प्रतिशतमा भन्नुपर्दा क्रमशः ३२.८ प्रतिशत र ६७.१९ प्रतिशत हुन आउँछ। त्यसैगरी २०७२/०७३ मा कुल १२६९ जना विद्यार्थी भर्ना भएकामा ३५७ जना छात्र र ९१२ जना छात्रा संख्या रहेको देखिन्छ। यसैलाई

प्रतिशतमा भन्नुपर्दा कमशः २८.१३ प्रतिशत र ७१.८७ प्रतिशत हुन आउँछ।

समग्रमा विगत ३ वर्षको भर्नादरलाई विश्लेषण गर्दा क्रमशः विद्यार्थी संख्या घट्दै गएको देखिन्छ भने छात्र संख्यामा पनि समग्रमा गिरावट आएको देखिन्छ। कुल भर्ना भएका विद्यार्थी संख्यामा पनि हरेक वर्ष छात्रको भर्नादरमा गिरावट देखिन्छ। यसबाट के निष्कर्ष निकाल्न सकिन्छ भने उच्च शिक्षामा छात्रा विद्यार्थीको पहुँचमा वृद्धि भएको देखिन्छ।

संकायगत र तहगत रूपमा आँकलन गर्दा मानविकी संकायमा २०७०/०७१ मा जम्मा २२२ जना भर्ना भएका मध्ये १९ जना एम.ए. तर्फ जसमा ६ जना छात्र र १३ जना छात्रा रहेका छन्। त्यस्तैगरी वि.ए.तर्फ कुल २०३ जना भर्ना भएकामा ५४ जना छात्र तथा १४९ जना छात्रा रहेका छन्। २०७१/०७२ मा कुल १५४ जना भर्ना भएका मध्ये १९ जना एम.ए. जसमा ३ जना छात्र र १६ जना छात्रा रहेका छन् भने वि.ए. तर्फ कुल भर्ना भएका १३५ मध्ये ३६ जना छात्र तथा ९९ जना छात्रा रहेका छन्। २०७२/०७३ मा कुल १३३ जना भर्ना भएकामा एम.ए. तर्फ १९ जना रहेका छन् जसमा ४ जना छात्र र १५ जना छात्रा छन्। त्यस्तैगरी वि.ए. तर्फ १४४ जना कुल भर्नामा २८ जना छात्र र ८६ जना छात्र रहेको देखिन्छ।

शिक्षाशास्त्र संकायतर्फ २०७०/०७१ मा कुल विद्यार्थी भर्ना ५८५ जना रहेको देखिन्छ जसमध्ये एम.एड. तर्फ १०४ जना जसमा १६ जना छात्र रहेका छन् भने ८८ जना छात्रा रहेका छन्। वि.एड. तर्फ कुल ४८१ जनामा ७४ जना छात्र र ४०७ जना छात्रा रहेका छन्। २०७१/०७२ मा कुल विद्यार्थी भर्ना संख्या ३७५ छ जसमा एम.एड.तर्फ ७२ जनामा १६ जना छात्र र ५६ जना छात्रा रहेको देखिन्छ। वि.एड.तर्फ ३०३ जना भर्ना भएकामा ४८ जना छात्र र २५५ जना छात्रा रहेको तथ्यांकले देखाउँछ। २०७२/०७३ मा भने कुल ३३९ भर्ना भएकामा एम.एड. तर्फ ७२ जना जसमा १५ जना छात्र र ५७ जना छात्रा रहेका छन्। त्यस्तैगरी वि.एड. तर्फ २६७ जना भर्ना भएकामा ५३ जना छात्र र २१४ जना छात्रा रहेका छन्।

व्यवस्थापन संकायतर्फ २०७०/०७१ मा कुल भर्ना भएका ८८९ जना मध्ये एम.वि.एस. तर्फ ७६ जना भर्ना भएको देखिन्छ। जसमध्ये २८ जना छात्र र ४८ जना छात्रा रहेका छन्। वि.वि.एम. तर्फ ४४ जना भर्ना भएकामा २० जना छात्र तथा २४ जना छात्रा रहेका छन्। वि.वि.एस. तर्फ कुल ७६९ भर्ना भएकामा ३०० जना छात्र तथा ४६९ जना छात्रा रहेका छन्। २०७१/०७२ मा कुल भर्ना संख्या ८०९ जना रहेको छ। एम.वि.एस. तर्फ ७८ जना भर्ना भएका छन् जसमध्ये २१ छात्र तथा ५७ छात्रा रहेका छन्। वि.वि.एम. तर्फ ८३ जना भर्ना भएकामा ३७ जना छात्र र ४६ जना छात्रा छन्। वि.वि.एस. तर्फ ६४८ जना भर्ना भएकामा २२२ जना छात्र तथा ४२६ जना छात्रा रहेका छन्। २०७२/०७३ मा कुल भर्ना संख्या ७९७ रहेको देखिन्छ। एम.वि.एस. तर्फ ७८ जना मध्ये २२ जना छात्र र ५६ जना छात्रा छन्। वि.वि.एम. तर्फ १११ जना भर्ना भएकामा ४४ जना छात्र ६७ जना छात्रा रहेका छन्। त्यस्तैगरी वि.वि.एस.तर्फ ६०८ जना भर्ना भएकामा १९१ जना छात्र तथा ४१७ जना छात्रा रहेको तथ्यांकले देखाउँछ।

२०७३/०७४ को भर्ना प्रवृत्ति विश्लेषण

२०७३/०७४ कुल भर्ना १४८४ भएका छन्। जसमध्ये ३८८ (२६.१५ प्रतिशत) छात्र रहेका छन् भने १०९६ (७३.८५ प्रतिशत) छात्रा रहेका छन्। अझ यसलाई तहगत रूपमा हेर्नुपर्दा स्नातकतर्फ बी.एड.मा ४४ (१६.८० प्रतिशत) छात्र र २१८ (८३.२० प्रतिशत) छात्रा रहेका छन्। समग्रमा यो संख्या कुल २६२ जना हुन आउँछ। बी.ए. तर्फको तथ्याङ्कलाई हेर्ने हो भने कुल ८२ जना भर्ना भएकामध्ये १८ (२१.९६ प्रतिशत) छात्र र ६४ जना (७८.०४ प्रतिशत) छात्रा रहेका छन्। यसै व्यवस्थापन संकायअन्तर्गत वि.वि.एस. तर्फ २४४ जना (३२.८९ प्रतिशत) छात्र र ४९८ (६७.११ प्रतिशत) छात्रा छन् भने वि.वि.एम. तर्फ ५१ जना (३६.४३ प्रतिशत) छात्र र ८९ जना (६३.५७ प्रतिशत) छात्रा रहेको माथिको तथ्याङ्कले देखाउँछ। स्नातकोत्तरतर्फ हेर्दा एम.एड. मा १७ जना (१६.८३ प्रतिशत) छात्र र ८४ जना (८३.१७ प्रतिशत) छात्रा रहेका छन्। एम.ए. तर्फ १० जना (२८.५७ प्रतिशत) छात्र र २५ जना (७१.४३ प्रतिशत) छात्रा अध्ययनरत भएको तथ्याङ्कबाट देखिन्छ। त्यस्तैगरी एम.वि.एस. तर्फ ४३ जना (३५.२५ प्रतिशत) छात्र र ८९ जना (६४.७५ प्रतिशत) छात्रा रहेको कुरा तथ्याङ्कले देखाउँछ।

समग्रमा तीन बर्से भर्नादर प्रवृत्तिमा मानविकी, शिक्षाशास्त्र र व्यवस्थापन तीनवटै संकायमा विद्यार्थी भर्नादर शै.व. २०७२/०७३ का तुलनामा यस वर्ष २१५ जना बृद्धि भएको तथ्याङ्कले देखाउँछ। अघिल्ला दुई शैक्षिक सत्रको तुलनामा छात्र तथा छात्राको संख्यात्मक अवस्थामा बृद्धि भएको देखिन्छ।

२०७४/०७५ को भर्ना प्रवृत्ति विश्लेषण

२०७४/०७५ कुल भर्ना १३७० भएका छन्। जसमध्ये ३७३ (२७.२३ प्रतिशत) छात्र रहेका छन् भने ९९७ (७२.७७ प्रतिशत) छात्रा रहेका छन्। अभि यसलाई तहगत रूपमा हेर्नुपर्दा स्नातकतर्फ बी.एड.मा २७ (१३.५ प्रतिशत) छात्र र १७३ (८६.५ प्रतिशत) छात्रा रहेका छन्। समग्रमा यो संख्या कुल २०० जना हुन आउँछ। बी.ए. तर्फको तथ्याङ्कलाई हेर्ने हो भने कुल १२७ जना भर्ना भएकामध्ये ४३ (३३.८६ प्रतिशत) छात्र र ८४ जना (६६.१४ प्रतिशत) छात्रा रहेका छन्। यस्तै व्यवस्थापन संकायान्तर्गत वि.वि.एस. तर्फ २०३ जना (२९.१७ प्रतिशत) छात्र र ४९३ (७०.८३ प्रतिशत) छात्रा छन् भने वि.वि.एम. तर्फ ४९ जना (३६.०३ प्रतिशत) छात्र र ८७ जना (७३.९७ प्रतिशत) छात्रा रहेको माथिको तथ्याङ्कले देखाउँछ। स्नातकोत्तरतर्फ हेर्दा एम.एड. मा ११ जना (१५.७१ प्रतिशत) छात्र र ५९ जना (८४.२९ प्रतिशत) छात्रा रहेका छन्। एम.ए. तर्फ १४ जना (३७.८४ प्रतिशत) छात्र र २३ जना (६२.१६ प्रतिशत) छात्रा अध्ययनरत भएको तथ्याङ्कबाट देखिन्छ। त्यसैगरी एम.वि.एस. तर्फ २६ जना (२५.०० प्रतिशत) छात्र र ७८ जना (७५.०० प्रतिशत) छात्रा रहेको कुरा तथ्याङ्कले देखाउँछ।

५.२ उत्तीर्ण/स्नातक दर प्रवृत्ति विश्लेषण

क्याम्पसमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरू स्नातक हुने दरलाई विश्लेषण गर्न गत ४ वर्षको उपलब्ध तथ्यांकका आधारमा संकायगत, तहगत, छात्रछात्राहरूको अवस्था तथा शैक्षिक रूपमा उपेक्षित वर्गका विद्यार्थीहरूको अवस्थालाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ –

Education Faculty						
Year	Level	No. of Graduate	Types			
			Male	Female	EDJ	Dalit
2071/072	1yrs B.Ed	3	2	1	1	0
	3yrs B.Ed	73	10	63	9	1
	M.Ed	25	8	17	5	0
2072/073	1yrs B.Ed	-	-	-	-	-
	3yrs B.Ed	91	17	74	21	3
	M.Ed	12	3	9	3	0
Humanities Faculty						
2071/072	B.A	43	12	31	5	3
	M.A	-	-	-	-	-
2072/073	B.A	29	5	24	3	0
	M.A	-	-	-	-	-
Management Faculty						
2071/072	B.B.S	85	33	52	15	4
	M.B.S	12	8	4	1	0
2072/073	B.B.S	106	40	66	20	4
	M.B.S	7	3	4	1	0

स्रोत : परीक्षा शाखा

शै.स. २०७१/०७२ र २०७२/०७३ को उत्तीर्ण दर प्रवृत्ति विश्लेषण

शै.स. २०७१/०७२ र २०७२/०७३ को उत्तीर्ण दर प्रवृत्तिलाई तल क्रमशः छुट्टै छुट्टै विश्लेषण गरिएको छ -

(क) २०७१/०७२ को उत्तीर्ण दर प्रवृत्ति

शैक्षिक सत्र २०७१/०७२ को विद्यार्थी स्नातक तथ्यांकलाई विश्लेषण गर्दा मानविकी संकायको वि.ए. तर्फ मात्र स्नातकभएको देखिन्छ। जसमा कुल ४३ जना विद्यार्थी स्नातक भएका छन्। कुल विद्यार्थी मध्ये १२ जना छात्र र ३१ जना छात्र रहेका छन्। आदिवासी, जनजाति तथा दलित विद्यार्थी संख्या ५ जना रहेको छ जसमध्ये ३ जना दलित विद्यार्थी हुन्।

शिक्षाशास्त्र संकायमा कुल स्नातक विद्यार्थी संख्या १०१ रहेको देखिन्छ। एक बर्से वि.एड. तर्फ ३ जना, ३ बर्से वि.एड.तर्फ ७३ जना र एम.एड. तर्फ २५ जना रहेका छन्। समग्रमा छात्रतर्फ २० जना र छात्रा ८१ जना, दलित, जनजाति तथा आदिवासीको संख्या १५ जना रहेको छ जसमध्ये १ जना दलित रहेको देखिन्छ।

व्यवस्थापन संकायतर्फ कुल स्नातक संख्या ९७ जना छन् जसमा छात्र ४१ छात्रा ५६ जना, आदिवासी, जनजाति तथा दलित १५ जना छन् जसमा दलित ४ जना रहेको देखिन्छ। वि.वि.एस. तर्फ ८५ जना रहेका छन् जसमा ३२ जना छात्र र ५२ जना छात्रा छन्। एम.वि.एस तर्फ १२ जना स्नातक भएका मध्ये ८ जना छात्र र ४ जना छात्रा रहेको पाइन्छ।

(ख) २०७२/०७३ को उत्तीर्ण दर प्रवृत्ति

शैक्षिक सत्र २०७२/०७३ को स्नातकहरूको प्रवृत्तिलाई विश्लेषण गर्दा मानविकीतर्फ कुल २९ जना विद्यार्थी स्नातक भएका छन् जसमध्ये छात्र ५ जना, छात्रा २४ जना छन्। समग्रमा आदिवासी, जनजाति तथा दलित विद्यार्थीहरूको संख्या ३ जना रहेको छ। अधिल्लो वर्षभैं यस वर्ष पनि एम.एम. तर्फ कुनै स्नातक रहेको देखिन्छ। अधिल्लो वर्षभन्दा यो वर्ष स्नातक दरमा कमी हुन आएको देखिन्छ।

शिक्षाशास्त्र संकायमा यस वर्ष कुल १०३ जना स्नातक भएका छन् जुन अधिल्लो वर्षको तुलनामा वृद्धि भएको मान्न सकिन्छ। यस वर्ष कुल स्नातक मध्ये २० जना छात्र र ८३ जना छात्रा रहेका छन् जसमा २४ जना आदिवासी, जनजाति तथा दलित स्नातक विद्यार्थी हुन् र यो अधिल्लो वर्षको तुलनामा धेरै रहेको देखिन्छ। तहगत रूपमा भन्नुपर्दा ३ बर्से वि.एड. तर्फ कुल ९१ जना रहेकामा छात्र १७ र छात्रा ७४ जना, आदिवासी, जनजाति तथा दलित २१ जना छन्। यो वर्ष १ बर्से वि.एड. तर्फ कुनै स्नातक भएनन्। त्यसैगरी एम.एड. तर्फ कुल १२ जना स्नातक मध्ये ३ जना छात्र, ९ जना छात्रा र आदिवासी जनजाति तथा दलित विद्यार्थी संख्या ३ जना रहेको देखिन्छ।

व्यवस्थापन संकायतर्फ यो वर्ष कुल ११३ जना स्नातक विद्यार्थी रहेका छन् जसमध्ये ४३ जना छात्र र ७५ जना छात्रा छन्। आदिवासी, जनजाति तथा दलित २१ जना छन्। समग्रमा अधिल्लो वर्षभन्दा यो वर्ष स्नातकहरूमा वृद्धि भएको देखिन्छ। तहगत रूपमा भन्नुपर्दा वि.वि.एस. तर्फ कुल १०६ जना जसमा ४० जना छात्र, ६६ जना छात्रा र २० जना आदिवासी, जनजाति तथा दलित छन्। एम.वि.एस. तर्फ कुल १२ जना जसमा ९ जना छात्र र ३ जना आदिवासी, जनजाति तथा दलित विद्यार्थी रहेका छन्।

समग्रमा दुई शैक्षिक सत्र वा तीन वर्षभित्रको स्नातक दरलाई विश्लेषण गर्दा यो देखिन्छ कि मानविकी संकायमा घट्दो क्रम, शिक्षाशास्त्र संकाय र व्यवस्थापन संकायमा स्नातकहरूको संख्या बढ्दो क्रममा देखिन्छ। त्यस्तै छात्राहरूको संख्या छात्रहरूको भन्दा भण्डै दोब्बरभन्दा बढी रहेको देखिन्छ। यस नतिजाअनुसार के भन्न सकिन्छ भने उच्च तथा विश्वविद्यालयीय शिक्षामा छात्र सहभागिता निकै कम हुँदै गएको छ र भविष्यमा यो दर अझ खस्किने देखिन्छ।

२०७३/०७४ विद्यार्थी उत्तीर्ण प्रवृत्ति तालिका

Education Faculty							
Types							
Year	Level	No. of Graduate	Male	Female	EDJ	Dalit	Madhesi
2073/074	1yrs B.Ed	-	-	-	-	-	-
	3yrs B.Ed	63	15	48	14	3	0
	M.Ed	24	3	21	5	0	0
Humanities Faculty							
2073/074	B.A	57	9	46	17	0	2
	M.A	8	2	6	1	0	0
Management Faculty							
2073/074	B.B.S	75	22	53	13	2	1
	M.B.S	30	13	17	3	0	0

वर्तमान विद्यार्थी उत्तीर्ण प्रवृत्ति तालिका

Education Faculty							
Types							
Year	Level	No. of Graduate	Male	Female	EDJ	Dalit	Madhesi
2074/075	1yrs B.Ed	-	-	-	-	-	-
	3yrs B.Ed	53	3	50	15	3	0
	M.Ed	29	6	23	5	0	0
Humanities Faculty							
2074/075	B.A	58	12	46	18	0	2
	M.A	14	7	7	3	0	0
Management Faculty							
2074/075	B.B.S	89	30	59	14	2	1
	M.B.S	36	20	16	3	0	0
	BBM	10	1	9	0	0	0

शै.स. २०७४/०७५ को उत्तीर्ण (स्नातक) दर प्रवृत्ति विश्लेषण

शैक्षिक सत्र २०७४/०७५ को स्नातक प्रवृत्तिलाई विश्लेषण गर्दा तीन बर्से बि.एडतर्फ ५३ जना र एम.एड. तर्फ २९ जना स्नातक भएकामा बि.एड. मा ३ जना छात्र, ५० जना छात्रा, १५ जना आदिवासी जनजाति र ३ जना दलित विद्यार्थीहरू उत्तीर्ण भएका छन् भने एम.एड. तर्फ ६ जना छात्र, २३ जना छात्रा र आदिवासी जनजाति ५ जना छन्। यसरी हेर्दा शिक्षाशास्त्र संकायको बि.एड. मा मधिसे र एम.एड. मा दलित र मधिसे विद्यार्थी उत्तीर्ण भएका देखिदैनन्। हुनत दलित र मधिसे मूलका परीक्षार्थीको संख्या पनि निकै कम रहेको तथ्याङ्क क्याम्पसको रेकर्डमा देखिन्छ।

यसैगरी मानविकीतर्फको उत्तीर्ण प्रवृत्तिलाई हेर्दा बि.ए. तर्फ ५८ जना र एम.ए. तर्फ १४ जना स्नातक भएका छन्। जसमध्ये बि.ए. तर्फ १२ जना छात्र, ४६ जना छात्रा, १८ जना आदिवासी जनजाति र २ जना मधिसे विद्यार्थी उत्तीर्ण भएको देखिन्छ भने एम.ए. तर्फ ७ जना छात्र, ७ जना छात्रा, ३ जना आदिवासी जनजाति विद्यार्थी उत्तीर्ण भएका छन्।

समग्रमा मानविकी तर्फको नतिजा उत्साहजनक नै देखिएको छ। यहाँ पनि दलित र मधिसे विद्यार्थीको संख्या कुनैमा शून्य र कुनैमा नगण्य छ।

व्यवस्थापनतर्फको नतिजालाई विश्लेषण गर्दा बि.बि.एस. तर्फ ८९ जना उत्तीर्ण भएकामा ३० जना छात्र, ५९ जना छात्रा, १४ जना आदिवासी जनजाति, २ जना दलित र १ जना मधिसे मूलका विद्यार्थी उत्तीर्ण भएका छन् भने एम.वि.एस. तर्फ ३६ जना उत्तीर्ण भएकामा २० जना छात्र, १६ जना छात्रा र ३ जना आदिवासी जनजाति विद्यार्थी उत्तीर्ण भएको क्याम्पसको तथ्याङ्कले देखाउँछ। बि.वि.एम. तर्फ १० जना उत्तीर्ण भएकामा १ जना छात्र, ९ जना छात्रा र आदिवासी जनजाति विद्यार्थी उत्तीर्ण नभएको क्याम्पसको तथ्याङ्कले देखाउँछ। बि.बि.एस. तर्फ दलित र मधिसे विद्यार्थी उत्तीर्ण भएको पाइए पनि एम.वि.एस. तर्फ कुनै पनि दलित र मधिसे मूलका विद्यार्थी उत्तीर्ण भएको पाइँदैन।

सञ्चालित तथा प्रस्तावित शैक्षिक कार्यक्रम र विषयहरू

क्याम्पसका सञ्चालित तथा प्रस्तावित कार्यक्रमहरू निम्नानुसार रहेका छन् –

- व्यवस्थापन सङ्कायतर्फ : बि.बि.एस., एम.बि.एस.
- शिक्षा सङ्कायतर्फ : बि.एड. (नेपाली शिक्षा, अङ्ग्रेजी शिक्षा, गणित शिक्षा, जनसंख्या शिक्षा, स्वास्थ्य शिक्षा)
- एम.एड. (नेपाली शिक्षा, अङ्ग्रेजी शिक्षा, गणित शिक्षा, जनसंख्या शिक्षा, स्वास्थ्य शिक्षा, EPM)
- मानविकी सङ्कायतर्फ : बी.ए. (नेपाली, जनसंख्याशास्त्र, समाजशास्त्र) एम.ए (समाजशास्त्र), बि.एस.डब्लु,
- विज्ञान सङ्कायतर्फ : वी.एस.सी.
- सञ्चालित सेमेस्टर कार्यक्रम : बि.बि.एम. (TU)
- बि.एफ.ए. (स्वायत्त कार्यक्रम/सेमेस्टर)
- प्रस्तावित सेमेस्टर कार्यक्रम : वि.वि.ए., बि.सि.ए. (TU),
- प्रस्तावित शैक्षिक कार्यक्रम : बी.ए.तर्फ – जर्नालिजम

शिक्षण विधि, प्रविधि र शिक्षण प्रभावकारिताका अन्य उपाय

आज शिक्षा पद्धति सीपमुखीभन्दा परीक्षामुखी बन्दै गइरहेको छ। यसले समाजको अपेक्षा पूरा गर्दैन। हामी चाहन्छौं कि हाम्रा विद्यार्थीहरूको क्षमता अभिवृद्धिको क्षेत्र फराकिलो बनोस्, आत्मविश्वासको क्षेत्र बलियो बनोस्। यो चाहना पूरा गर्नका लागि शहीद स्मृतिले आधुनिक तथा अत्याधुनिक शैक्षिक विधि र प्रविधिको उपयोगलाई बढाउँदै लगेको छ। क्याम्पसले ठानेको छ कि विद्यार्थी सम्मिलित नहुने विधिले अबको शिक्षण कार्य प्रभावकारी बन्दैन। यसैले क्याम्पसले परम्परागत शिक्षक विधिको साटो छलफल विधि र प्रश्नोत्तर विधिलाई बढी प्राथमिकता दिँदै अगाडि बढिरहेको छ। प्रयोगात्मक विधि हाल क्याम्पसमा खासै लागू छैन तर पनि कतिपय कक्षामा सिद्धान्तमा पढेका कुराहरूलाई प्रयोगमा ल्याउन परियोजना कार्यहरू सञ्चालन भएका भने छन्। यसै अनुरूप हाल स्नातकोत्तर तहका कक्षाहरूमा आधुनिक शैक्षिक प्रविधि मल्टिमिडिया प्रोजेक्टरको उपयोग गरी पठनपाठन गराइने व्यवस्था गरिएको छ भने स्नातक कक्षाहरूमा समेत यसलाई उपयोग गर्दै लैजाने लक्ष क्याम्पसले लिएको छ। क्याम्पसले विद्यार्थीहरूलाई एउटा स्तरीय शैक्षिक संस्थाले दिने शैक्षिक सुविधाहरूको प्रयोग र विस्तार गरी स्तरीय र समयानुकूलको पठनपाठनमा आफ्नो ध्यान पूर्णतः केन्द्रित गरिरहेको छ। पूर्वी चितवनको एउटा मात्र भौतिक साधनस्रोतले सम्पन्न शहीद स्मृतिले प्राविधिक शिक्षातर्फ पनि आफूलाई अग्रसर गराउँदै लैजाने रणनीति लिएको छ।

यो युग प्रविधिको चरम विकास भएको युग पनि हो। विद्यार्थीहरूको शैक्षिक विकासका लागि आवश्यक प्रविधिहरूको दायरालाई बढाउँदै जानु शैक्षिक संस्थाको कर्तव्य हुन आउने कुरालाई शहीद स्मृतिले राम्ररी बुझेको छ। यसैले क्याम्पसले आफ्नो हाताभित्र तीब्रगतिको इन्टरनेट सेवा प्रणालीको स्थापना गरी बढीभन्दा बढी विद्यार्थीहरूको पहुँचमा

सो सेवा पुगोस् र त्यसलाई विद्यार्थीहरूले समेत सदुपयोग गर्नु भन्ने आशयका साथ कार्य गरिरहेको छ।

क्याम्पसले विद्यार्थीहरूको ज्ञानार्जनको यथार्थ अवस्थालाई केलाउन निरन्तर मूल्याङ्कन प्रणालीलाई अवलम्बन गरेको छ। कक्षाकार्य, एकाइ परीक्षा, आन्तरिक परीक्षा गृहकार्य आदि क्रियाकलापको उपयोगबाट विद्यार्थीको मूल्याङ्कन गर्ने गरिएको छ। यसबाट कमजोर प्रकृतिका विद्यार्थीहरूले ज्ञानार्जनको प्रक्रियामा आफूलाई सुधार गर्दै लैजान र सक्षम विद्यार्थीहरूले आफूलाई अभि परिष्कृत गर्दै अगाडि बढ्न मदत पुगेको छ।

क्याम्पसमा प्राध्यापनरत प्राध्यापकहरूको योग्यता र दक्षता अभिवृद्धि गर्न क्याम्पसले प्राध्यापकहरूलाई एम.फिल. र पी.एच.डी. गर्ने अवसरसमेत प्रदान गरेको छ भने कर्मचारीहरूको कार्यदक्षता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक तालीमको व्यवस्था पनि गराउँदै आएको छ। यसै सन्दर्भमा उपप्राध्यापक श्री कुसुमराज सुवेदी तीन बर्से तलबी पि.एच.डी. अध्ययन विदामा बस्नुभएको छ। शैक्षिक कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन शहीद स्मृतिले परम्परागत शैक्षिक विधिलाई भन्दा आधुनिक र मनोवैज्ञानिक विधिलाई अपनाएको छ।

शहीद स्मृतिले शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न तथा क्याम्पसमा उच्च शैक्षिक वातावरण कायम गराउन बारम्बार प्राध्यापकहरूका बीचमा, विद्यार्थी विद्यार्थीका बीचमा, प्राध्यापक तथा विद्यार्थीहरूका बीचमा घनीभूत छलफल गराउँदै आएको छ। यसैगरी बेला बेलामा राष्ट्रिय तहमा ख्यातिप्राप्त प्राध्यापकहरूलाई अतिथि प्राध्यापकका रूपमा आमन्त्रण गरी शैक्षिक वातावरणलाई प्रभावकारी बनाउन शहीद स्मृति क्रियाशील छ।

६. भौतिक प्रगति (Physical Progress)

शैक्षिक संस्थाको मेरुदण्ड शैक्षिक क्रियाकलाप र लक्ष्यअनुरूपको शैक्षिक परिणाम भए पनि भौतिक सम्पन्नता शैक्षिक लक्ष्य प्राप्तिको एउटा दरिलो साधन बनेर आउँछ। शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पस भौतिक अवस्थाका हिसावले तुलनात्मक रूपमा सफल छ। क्याम्पसमा हालसम्म भएगरेका भौतिक प्रगतिलाई निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ —

(क) क्याम्पसको जग्गाजमीन :

- ४ बिगाहा १० धुर (क्याम्पसको मूल भवन भएको ठाउँ/जग्गाको तत्कालीन मूल्य सत्तरी हजार मध्ये पैंतीस हजार क्याम्पस रहेको स्थान वार्ड नं. ३ का जनताबाट व्यहोरिएको थियो।)
- ५ बिगाहा (पदमपुर/पदमपुर निवासी समाजसेवी नन्दप्रसाद भट्टराईबाट क्याम्पसलाई प्राप्त भएको पुरानो पदमपुरमा रहेको एक बिगाहा जग्गा पछि पदमपुर स्थानान्तरण हुँदा ४ बिगाहा थप गरी क्याम्पसले प्राप्त गरेको हो। ४ बिगाहा जग्गा थपको निर्णय गराउने कार्यमा जग्गादाता स्वयं नन्दप्रसाद भट्टराई, राजनीतिक दल तथा तत्कालीन क्याम्पस सञ्चालक समितिका अध्यक्ष श्री शेषनाथ अधिकारीको उल्लेख्य भूमिका रहेको थियो।)

(ख) क्याम्पसको मौजुदा भवन :

(अ) मूल भवन — १ (३६ कोठे), प्रशासकीय भवन — १, पुस्तकालय भवन — १, ब्लक भवन — २ (६ कोठे), चमेना गृह — १, स्टोर भवन — १, कुरुवा गृह — १, साइकल स्ट्यान्ड १ (करीव १ हजार साइकल अट्ने क्षमता भएको)।

(आ) क्याम्पस भवनले करीब १० कठ्ठा ओगटेको।

(इ) पदमपुरतर्फ — ५ कोठे भवन १, ६ कोठे सटर (व्यापारिक प्रयोजन)

निर्माणाधीन भौतिक पूर्वाधार : क्याम्पस मूलभवनको पूर्वपट्टि २ तले ८ कोठे भवन करीव चार करोडको लागतमा निर्माणाधीन रहेको छ। यसै प्रशासन भवनको माथिल्लो तला थप गर्न प्रदेश नं ३ सरकारसँग रु. २५,००,०००।— (अक्षरेपि पच्चीस लाख मात्र) संभौता भइसकेको छ।

६.१ पूर्वाधार विकास (Infrastructural Development)

क्याम्पसमा भावी पूर्वाधार विकासका कार्यक्रमलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ —

क्र.सं.	शीर्षक	रकम	कैफियत
१	नयाँ भवन निर्माण	२५००००००	
२	जिप्सन बोर्ड लगाउने (मूल भवनमा)	५०००००	
३	टेबुल टेनिस बोर्ड निर्माण	२०००००	
४	फर्निचर खरिद	३०००००	
५	RMC स्थापना गर्न	१००००००	स्रोत व्यवस्थापन गर्ने
६	EMIS का लागि	३०००००	
७	कम्प्युटर तथा उपकरण खरीद	५०००००	
८	पुस्तक खरिद	१००००००	पुस्तकालय सुविधामा वृद्धि
९	विज्ञान प्रयोगशाला	२००००००	निरन्तरता
१०	मूलभवनको बरन्डा पुनर्निर्माण	३०००००	
११	परीक्षा शाखामा सफ्टवेयर खरिद	३०००००	
१२	अन्य पूर्वाधार विकास	३०००००	
१३	उत्तरगेट निर्माण	१००००००	
१४	प्रशासनिक भवन तेस्रो तला थप	३००००००	

६.२ शिक्षण सामग्री (Educational Aids)

क्याम्पसभित्र हाल मौजूदा अवस्थामा रहेका विभिन्न उपकरण, सामाग्रीहरू, पुस्तक, जर्नल, सन्दर्भसामाग्रीहरू आदिलाई यसप्रकार उल्लेख गरिन्छ —

शैक्षिक उपकरण / सूचनासञ्चार प्रविधि/प्रयोगशाला उपकरणहरू

- (क) प्रिन्टर : ८
- (ख) फ्याक्स मेसिन : १
- (ग) फोटोकपि मेसिन : १
- (घ) ओभरहेड तथा मल्टिमिडिया प्रोजेक्टर : ८
- (ङ) इन्टरनेट जडित कम्प्युटर : ४०
- (च) कम्प्युटर ल्याबमा जडित कम्प्युटर : ४०
- (छ) अन्य कम्प्युटर : ७० (विभिन्न शाखामा/ल्यापटप समेत/विभागीय प्रमुखहरूलाई ल्यापटप दिइएको छ।)
- (ज) इन्टरनेट सेवा : छ (512 kbph)
- (झ) ल्याब : ६ वटा कोठा (ल्याबमा आवश्यक सामग्रीहरू)
- (ञ) बेन्च : ४३९
- (ट) टेबुलकुर्ची : १२६ डेक्सबेन्च संख्या : ४३९
- (ठ) दराज संख्या : २३
- (ड) सोफा : १३
- (ढ) क्याबिनेट संख्या : ७

पुस्तक/जर्नल/सन्दर्भ सामग्रीहरू

(क) पुस्तक संख्या : २३८९९ (पाठ्यपुस्तक र सन्दर्भसामग्री)

(ख) जर्नल संख्या : पाँच प्रकार/करीव ५०० संख्यामा

७. आर्थिक प्रगति

आर्थिक प्रगति विवरणका उपशीर्षकहरू निम्नानुसार रहेका छन् –

७.१ आर्थिक प्रगति विश्लेषण

आर्थिक हिसाबले आव २०७३/०७४ पनि त्यति सन्तोषजनक रहेन किनभने विद्यार्थीहरू बिचमै अध्ययन छाडेर विदेश जाने प्रवृत्ति हाबी रह्यो । हरेक तहको अन्तिम वर्षमा पुग्दा भर्ना गरेका मध्ये करीव २० प्रतिशत विद्यार्थी अध्ययन छाड्ने तथ्याङ्क परीक्षा शाखाबाट देखिन्छ । गत वर्ष विद्यार्थीबाट शुल्क बृद्धि गरे पनि त्यसको आम्दानीले समेत चालू पूँजीलाई समायोजन गर्न सकेन र यो वर्ष शुल्क बृद्धि गर्न सम्भव पनि भएन ।

क्याम्पसको कुल चालू पुँजी रु. ४५९५३४५३.३८ रह्यो भने चालू खर्च रु. ५३२९८९६० रह्यो । चालू खर्चमा अपुग रकम रु. ८०६४७०६.६२ भएको यथार्थ चित्र लेखापरीक्षण प्रतिवेदनले देखाउँछ । विद्यार्थीबाट प्राप्त आम्दानीका अलावा क्याम्पससँग अन्य कुनै आम्दानीको स्थायी स्रोत छैन । आ.व. २०७४/०७५ को मुख्य आम्दानी र खर्चको विवरण निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ –

आ.व. २०७४/०७५ को मुख्य आम्दानी र खर्चको विवरण तालिका

Educational Income	
Particulars	Amount (Nrs.)
Admission Form	318,000.00
Admission Fee	16,857,920.00
T U Service Fee	880,550.00
T U Registration Fee	337,200.00
Monthly fee	21,840,190.00
Exam Form Fee	3,854,710.00
Practical Fee	1,396,540.00
Certificate Fee	355,500.00
Tie Fee	11,100.00
Miscellaneous Fees	90,600.00
Transfer Charge	3,500.00
Identity Card	1,900.00
Recommendation Fee	54,000.00
Last Year Due	11,300.00
Total	46,013,010.00
Other Income	
Particulars	Amount (Nrs.)

Bank Interest	1,792,812.00
UGC (Performance Grant)	4,294,600.00
T.U.& NEB Exam Income	527,482.00
Grant and Donation	20,200.00
Canteen Rent	81,510.00
Income from Land Lease	238,223.00
House rent income	225,000.00
Application form for Teacher	58,000.00
Total	7,237,827.00
Revenue	
Particulars	Amount (Nrs.)
Educational Income	46,013,010.00
Other Income	7,237,827.00
Less: Transfer to General Fund	(2,671,347.00)
Total Revenue	50,579,490.00
Expenditure Account	
Employee Benefits Expenses	
Particulars	Amount (Nrs.)
Salary	23,754,782.00
Overtime Salary Expense	8,593,890.00
Academic and Performance Allowance	1,876,858.00
Cloth Expenses	90,745.00
Accumalated Leave Expenses	1,189,689.00
T.A.D.A. Allowance	279,266.00
Total	35,785,230.00
Operational Expenses	
Particulars	Amount (Nrs.)
Exam Form Expense	2,873,545.00
Program Addition and Renewal Expense	456,500.00
Practical Exam Expense	980,136.00
Student Welfare Expense	562,000.00
Training and Orientation Expense	591,370.00
Registration Expense	286,000.00
Nepal Public Campus Sangh	4,500.00
Internal Exam Expense	300.00
Entrance Expense	211,800.00
T.U. Service Charge	745,850.00

Scholarship Expense	1,935,090.00
Science Lab Items	206,387.00
TU and NEB Exam Expenses	495,010.00
Total	9,348,488.00
Administrative Expenses	
Particulars	Amount (Nrs.)
Advertisement and Promotional Expenses	367,948.00
Hospitality Expense	391,484.00
Electricity Expenses	191,803.00
Fuel Expense	79,620.00
Newspaper Expenses	27,780.00
Repair & Maintenance Expenses	273,151.00
Computer & Software Support Charge	60,000.00
Office Expenses	152,651.00
Miscellaneous and Tea Expense	264,753.00
Water Expenses	4,797.00
Telephone Expenses	47,265.00
Sport Expenses	83,360.00
Internet Expenses	34,700.00
Garden Expense	37,176.00
Calender and Journal Printing	142,066.00
Insurance Premium	29,312.00
Donation for pitch Road	60,000.00
Audit Fee	56,500.00
Audit Expenses	14,940.00
Compound Cleaning	30,375.00
Tour Mgmt Committee & Adm. Expenses	63,991.00
Teachers Selection expenses	22,000.00
Electric and Computer Repairs	73,850.00
Total	2,509,522.00
Income and Expenditure Account	
Particulars	Amount (Nrs.)
Revenue	
Transferred From General Fund	50,579,491.00
Total Revenue	50,579,491.00
Expenditure	
Employee Benefits Expenses	35,785,230.00

Operational Expenses	9,348,488.00
Administrative Expenses	2,509,522.00
Depreciation	2,936,251.00
Total Expenditure	50,579,491.00
BALANCE SHEET	
Particulars	Amount (Nrs.)
Fund Balance & Liabilities	
Capital Fund	29,572,622.00
General Fund	49,008,754.00
Total Equity	78,581,376.00
Current Liabilities:	
Teachers and Employees Payable	9,328,671.00
Student Related Payable	2,399,815.00
Other Payable	3,044,516.00
Total Current Liabilities	14,773,002.00
TOTAL CAPITAL & LIABILITIES	93,354,378.00
Assets	
Fixed Assets	
Gross Block	37,703,056.00
Total Non Current Assets	37,703,056.00
Current Assets:	
Cash & Cash Balances	16,675,636.00
Investment	30,090,668.00
Trade Receivables	7,701,454.00
Other Receivables	1,183,564.00
Total Current Asstes	55,651,322.00
TOTAL ASSETS	93,354,378.00

स्रोत : लेखा शाखा

आर्थिक स्रोतहरूको विश्लेषण

क्याम्पसको मुख्य आर्थिक स्रोत भनेको विद्यार्थीहरूबाट उठाइने शुल्क नै हो। समय समयमा विद्यार्थीहरूको शुल्क समायोजन हुने परिपाटी भए पनि यसको निरन्तरता भने हुन सकेको छैन। नहुनुको कारणमा राजनीतिक दवाव नै मुख्य हो भने आर्थिक स्रोत कमजोर भएका विद्यार्थीहरूको उपस्थिति ज्यादा हुनु पनि अर्को कारण हो। यही कारण अधिल्ला वर्षहरूमा विद्यार्थीहरूको शुल्क समायोजन हुन सकेन। यही भएर अधिल्ला वर्षहरूमा क्याम्पस आर्थिक रूपमा आत्मनिर्भर बन्न पनि सकेन। क्याम्पसले आत्मनिर्भरका स्रोतलाई बढाउन आ.व. २०७३/०७४ मा विद्यार्थीहरूको शुल्क समायोजन गरेको छ। यस शीर्षकअन्तर्गत क्याम्पसको शुल्क संरचना, सरकारी अनुदानका स्रोतहरू (यूजीसीबाट प्राप्त नियमित अनुदान), अन्य सरकारी निकायबाट प्राप्त आम्दानी तथा अन्य स्रोतबाट प्राप्त आम्दानीलाई तलका (क), (ख), (ग) र (घ) तालिकामा यसप्रकार उल्लेख गरिन्छ –

(क) क्याम्पसको वर्तमान शुल्क संरचना (२०७४/०७५)

क्र.सं.	तह	वर्ष	भर्ना शुल्क	मासिक शुल्क	कैफियत
१	स्नातक (बी.एड., बी.ए., बि.बि.एस.)	पहिलो	६,२००।-	१,१००।-	भर्ना फारम समेत
		दोस्रो	४,८००।-	१,१००।-	-
		तेस्रो	४,८००।-	१,१००।-	-
		चौथो	४,८००।-	१,१००।-	-
२	स्नातकोत्तर (एम.ए.ए. म.एड. एम.फि. बि.एस.)	पहिलो	१०,५००।-	१,६००।-	-
		दोस्रो	८,०००।-	१,६००।-	-
३	एक बर्से बि.एड.		-	१०,०००/-	भर्ना सहित एकमुष्ठ रकम
४	बि.बि.एम.	सेमेस्टर	बि.बि.एम. तर्फ लाग्ने एकमुष्ठ शुल्क	-	
		पहिलो सेमेस्टर	५५,०००।-	नयाँ	
		दोस्रो सेमेस्टर	५०,०००।-	नयाँ	
		तेस्रो सेमेस्टर	५०,०००।-	नयाँ	
		चौथो सेमेस्टर	५०,०००।-	नयाँ	
		पाँचौं सेमेस्टर	५०,०००।-	नयाँ	
		छैटौं सेमेस्टर	५०,०००।-	नयाँ	
		सातौं सेमेस्टर	४०,०००।-	पुरानो	
		आठौं सेमेस्टर	४०,०००।-	पुरानो	
५	बि.एफ.ए.	सेमेस्टर	बि.एफ.ए. तर्फ लाग्ने एकमुष्ठ शुल्क		
		पहिलो सेमेस्टर	६०,०००।-		
		दोस्रो सेमेस्टर	५५,०००।-		

स्रोत : लेखा शाखा

(ख) सरकारी अनुदानका स्रोतहरू - युजीसीबाट प्राप्त नियमित अनुदान

विवरण	२०७३/२०७४	२०७२/०७३	२०७१/०७२	२०७०/०७१
यु. जी. सी	रु. ११०३९००	रु. ९६०,०००	-	रु. १२,८१४,९५१.५०

स्रोत : लेखा शाखा

(ग) अन्य सरकारी निकायहरू

विवरण	२०७३/०७४	२०७२/०७३	२०७१/०७२	२०७०/०७१
पदमपुर गा.वि.स.	—	—	रु. ३०,०००	रु. १००,०००
थाङ्गखोला सामुदायिक वन	—	—	—	रु. १००,०००

स्रोत : लेखा शाखा

(घ) अन्य स्रोत

विवरण	२०७३/०७४	२०७२/०७३	२०७१/०७२	२०७०/०७१
बैंक ब्याज	१०७१६२२.३८	रु. १,१४६,२७५.४५	रु. १,२७३,५३३.४७	रु. २३०,१४४.३४
बस भाडा	—	रु. ४,६००	रु. २२,३००	रु. ३३,८००
जग्गा भाडा	२५२०८८	रु. १९८,९२८	रु. १८,४५०	रु. १८८,०६५
विविध आम्दानी	२१३८७	रु. ६३,१५०	रु. ४६,९९४	रु. ६२,८८९
चमेनागृह भाडा	७४१००	रु. ६३,५००	रु. ५०,०००	रु. ५३,९००
त्रि. वि. वि. परीक्षा	४४०२२६	रु. २५८,८३७	रु. १५५,२७३	रु. १४४,३३७
घर भाडा	२०७५००	रु. १२,०००	रु. २७,०००	—
खेमलाल हरिकला ट्रस्ट	२५०००	—	—	—
युजीसी अनुसन्धान तथा विकास अनुदान	१०००००	—	—	—

स्रोत : लेखा शाखा

७.२ विगत चार वर्षको आयको स्थिति

क्याम्पसको त्रिवर्षीय आयको अवस्थालाई तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ। जसअनुसार आ.व. २०७०/०७१ मा भन्दा आ.व.२०७१/०७२ आयको स्थिति कमजोर रहेको देखिन्छ भने तुलनात्मक रूपमा आ.व. २०७२/०७३ मा आय केही बढेको देखिन्छ तर क्याम्पसको आय स्थिति २०७०/०७१ मा जति सवल थियो त्यति सवल भने २०७२/०७३ मा रहन सकेन। यसो हुनमा अघिल्ला वर्षहरूमा विद्यार्थीको शुल्क वृद्धि हुन नसक्नु मुख्य कारणका रूपमा आउँछ तर २०७३/०७४ को वार्षिक वजेटमा विद्यार्थीहरूको शुल्क वृद्धि गरिएका कारण यो आर्थिक वर्षमा आयमा सुधार देखिएको छ। हेरौं आयस्रोत विवरण तालिका —

आ.व. २०७१/०७२/०७३/०७४ को वार्षिक आय विवरण

क्र.सं.	आम्दानीको स्रोत	आ.व. २०७४	आ.व. २०७३	आ.व. २०७२	आ.व. २०७१
१	विद्यार्थी	४२९६१५२०	३८,८६८,७७७	२९,४६९,९९५	४३,६५८,६६५
२	अन्य	२१९१९३३.३८	२,७०७,२९०.४५	१,६२३,०५०.५१	१३,६५३,५८६.८४

स्रोत : लेखा शाखा

७.३ विगत चार वर्षको व्ययको स्थिति

क्याम्पसको विगत चार वर्षदेखिको खर्चविवरणलाई भिन्नभिन्न शीर्षकमा तल उल्लेख गरिएको छ —

७.३.१ सञ्चालन खर्च : तलव र अन्य

२०७०/०७१, २०७१/०७२, २०७२/०७३, २०७३/०७४ को सञ्चालन खर्चको विवरणलाई यसप्रकार देखाउन सकिन्छ —

सञ्चालन खर्च विवरण तालिका

तलव खर्च	अन्य खर्च						
२०७३/०७४	२०७२/०७३	२०७१/०७२	२०७०/०७१	२०७३/०७४	२०७२/०७३	२०७१/०७२	२०७०/०७१
३५१३३८२०	३१०८९४०३	३०६४१६५०	२६३७५८०३	३८०३३९६	११७९२५६४	११४९६०७३.५४	१४६२६३०३.१८

स्रोत : लेखा शाखा

माथिको तालिकामा शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पसको आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ देखि आर्थिक वर्ष २०७३/०७४ सम्मको क्याम्पस सञ्चालनका लागि लागेको कुल खर्च रकमलाई तलव खर्च र अन्य खर्च गरी विभाजन गरिएको छ जसमध्ये तलबअन्तर्गत आ.व. २०७०/०७१ मा रु. २६३७५८०३ खर्च भएको छ भने आ.व. २०७१/०७२ मा रु. ३०६४१६५० खर्च भएको छ । यस्तै आ.व. २०७२/०७३ मा रु. ३१०८९४०३ खर्च भएको देखिन्छ देखिन्छ भने आ.व. २०७३/०७४ मा रु. ३५१३३८२० खर्च भएको तथ्य माथिको तालिकाले देखाउँछ । यस्तै अन्य खर्चाअन्तर्गत आ.व. २०७०/०७१ मा रु. १४६२६३०३.१८ खर्च भएको देखिन्छ भने आ.व. २०७१/०७२ मा रु. ११४९६०७३.५४ खर्च भएको छ । त्यस्तै आ.व. २०७२/०७३ मा रु. ११७९२५६४ र आ.व. २०७३/०७४ मा रु. ३८०३३९६ खर्च भएको देखिन्छ ।

माथिको क्याम्पस सञ्चालन खर्च विवरण तालिकाको अध्ययन गर्दा आ.व. २०७०/०७१ को कुल तलव खर्चभन्दा आ.व. २०७१/०७२ को कुल तलव खर्च रु. ४२६५८४७ ले बढी देखिन्छ भने आ.व. २०७१/०७२ को तलव खर्चभन्दा आ.व. २०७२/०७३ को तलव खर्च ४४७७५३ ले बढी भएको देखिन्छ । २०७२/०७३ को तलव खर्चभन्दा आ.व. २०७३/०७४ को तलव खर्च रु. ४०४४४९७ ले बढी देखिन्छ ।

त्यस्तै अन्य खर्चातर्फ आ.व. २०७०/०७१ को भन्दा आ.व. २०७१/०७२ को खर्च रु. ३१३०२२९.६४ ले कमी देखिन्छ भने आ.व. २०७१/०७२ भन्दा आ.व. २०७२/०७३ को अन्य खर्च रु. २४६४९४.४६ ले बढी रहेको देखिन्छ । यस्तै आ.व. २०७२/०७३ को अन्य खर्चभन्दा आ.व. २०७३/०७४ को अन्य खर्च ७९८९१६८ ले कमी देखिन्छ । यस्तै आ.व. २०७३/०७४ को क्याम्पसको सञ्चालन र अन्य खर्चको विश्लेषण गर्दा प्रायः हरेक वर्ष दुबै खाले खर्च निरन्तर बढ्दै गएको देखिन्छ ।

७.३.२ पूँजीगत खर्च

२०७०/०७१, २०७१/०७२, २०७२/०७३ र २०७३/०७४ मा प्रमुख पूर्वाधारको विकास, सहायक वा अन्य पूर्वाधारको विकास, सामग्रीहरू र पुस्तक खरीदमा भएका खर्च विवरणलाई तालिकामा यसरी देखाउन सकिन्छ —

पूँजीगत खर्च विवरण तालिका

आ.व.	प्रमुख भौतिक पूर्वाधारको विकास	अन्य पूर्वाधारको विकास	सामग्री खरिद	पुस्तक खरीद
२०७४/०७५	रु. ४५९९.८७	रु. ३०५५४०	रु. ६२३९७२	रु. ४८२३९८
२०७३/०७४	रु. ९२९९४९५	रु. ९५६७४	रु. ५९७५०	रु. ६००९२०
२०७२/०७३	रु. २३५२५९४	रु. ५७९७०८	रु. ९९२९८७५	रु. ९४४६८७
२०७१/०७२	रु. २९९८९२७.६७	रु. ८९०५२४	रु. २०४९५८	रु. ४७६९०३
२०७०/०७१	रु. ५०९४२२३.७४	रु. २६६७४९	रु. ९९५५७९	रु. ६९३९४७

स्रोत : लेखा शाखा

शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पसको आ.व. २०७०/०७१ देखि आ.व. २०७२/०७३ सम्मको पूँजीगत खर्चविवरण प्रस्तुत गर्दा प्रमुख भौतिक पूर्वाधार विकास खर्च, अन्यपूर्वाधार विकास खर्च, सामग्री खरिद खर्च र पुस्तक खरीद खर्च गरी चार वटा उपशीर्षकमा प्रस्तुत गरिएको छ जसमध्ये प्रमुख भौतिक पूर्वाधार विकास खर्चअन्तर्गत आ.व. २०७०/०७१ मा रु. ५० ९४२२३.७४ खर्च भएको देखिन्छ भने आ.व. २०७१/०७२ मा रु. २९९८९२७.७६ खर्च भएको छ। त्यस्तै आ.व. २०७२/०७३ मा रु. २३५२५९४ र आ.व. २०७३/०७४ मा रु. ९२९९४९५ खर्च भएको देखिन्छ। पूँजीगत खर्च विवरणको अन्य पूर्वाधार विकास खर्चलाई हेर्दा आ.व. २०७०/०७१ मा रु. २६६७४९ खर्च भएको देखिन्छ भने आ.व. २०७१/०७२ मा रु. ८९०५२४ खर्च भएको छ। त्यस्तै आ.व. २०७२/०७३ मा रु. ५७९७०८ र आ.व. २०७३/०७४ मा रु. ९५६७४ खर्च भएको पाइन्छ।

पूँजीगत खर्च विवरणको सामग्री खर्च विवरणलाई हेर्दा आ.व. २०७०/०७१ मा रु. ९९५५७९ खर्च भएको देखिन्छ भने आ.व. २०७१/०७२ मा रु. २०४९५८ खर्च भएको छ। त्यस्तै आ.व. २०७२/०७३ मा ९९२९८७५ र आ.व. २०७३/०७४ मा रु. ५९७५० खर्च भएको देखिन्छ। त्यसैगरी पूँजीगत खर्च विवरण मध्ये पुस्तक खरिद अन्तर्गतको खर्चलाई हेर्दा आ.व. २०७०/०७१ मा रु. ६९३९४७ खर्च भएको छ भने आ.व. २०७१/०७२ मा रु. ४७६९०३ खर्च भएको पाइन्छ। त्यस्तै आ.व. २०७२/०७३ मा रु. ९४४६८७ र आ.व. २०७३/०७४ मा रु. ६००९२० रकम खर्च भएको देखिन्छ।

आ.व. २०७४/०७५ मा भौतिक पूर्वाधार विकासमा रु. ४५९९४७, अन्य पूर्वाधार विकासमा रु. ३०५५४०, सामग्री खरीदमा रु. ६२३९७२ र पुस्तक खरीदमा ४८२३९८ खर्चभएको देखिन्छ।

समग्र पूँजीगत खर्च विवरणलाई हेर्दा प्रमुख भौतिक पूर्वाधार विकास खर्चअन्तर्गत आ.व. २०७०/०७१ मा, अन्य पूर्वाधार विकास खर्चअन्तर्गत आ.व. २०७२/०७३ मा, सामग्री खरिद खर्चअन्तर्गत आ.व. २०७२/०७३ मा र पुस्तक खरिद खर्चअन्तर्गत आ.व. २०७२/०७३ मा बढी खर्च भएको देखिन्छ। आ.व. २०७४/०७५ अन्य आ.व. मा भन्दा कम खर्च भएको देखिन्छ।

८. विगतका वर्षमा लेखा परीक्षणको प्रतिवेदनले उठाएका समस्याहरूको न्यूनीकरणका लागि गरिएका प्रयासहरू

लेखापरीक्षण प्रतिवेदनले हरेक वर्ष क्याम्पसको लेखा प्रणालीलाई पारदर्शी र चुस्तदुरुस्त पार्नका लागि विभिन्न सुभावहरू दिने गरेको छ। प्रायः सबै प्रतिवेदनहरूले क्याम्पसमा कर प्रणालीलाई स्थायी लेखा नम्बर (Permanent Account Number) मार्फत लैजान सुभाव दिएकामा हाल सो सुभावको पालना गर्दै क्याम्पसले सम्पूर्ण कार्यरत

प्राध्यापक तथा कर्मचारीहरूको करकट्टी व्यवस्थालाई सुभावअनुसार व्यवस्थापन गरिसकेको छ । यस्तै प्राध्यापक कर्मचारीको अतिरिक्त पारिश्रमिकलाई समेत सुभावअनुसार नै एकमुष्ट रूपमा करकट्टीको दायरामा लिएको छ । यस्तै स्टोर व्यवस्थापनलाई पारदर्शी र व्यवस्थित बनाउनका लागि सुभाव आएकाहाल क्याम्पसले स्टोरलाई सुभावअनुरूप नै व्यवस्थित गरिसकिएको छ । स्टोरमा जिन्सी लगत राख्नुपर्ने सुभाव पनि आएको छ र यसतर्फ क्याम्पसको ध्यानाकर्षण भएको पनि छ । संस्थाको स्थायी लेखा नम्बर (Permanent Account Number) राख्नुपर्ने सुभावलाई क्याम्पसले अबका दिनमा आत्मसात गर्दै जाने नीति लिएको छ ।

५. सामाजिक प्रगति

शैक्षिक संस्था समाजका लागि हो । यसैले समाज, शिक्षा र शैक्षिक संस्था एकअर्काका पूरक हुन् । शैक्षिक संस्थाले समाजलाई फाइदा हुने किसिमका गतिविधिहरूलाई बढावा दिनुपर्छ । समाजले पनि क्याम्पसको हितका खातिर सोच्नुपर्छ । अभ्र हाम्रो जस्तो सामुदायिक क्याम्पसको समग्र गतिविधि समाजको प्रत्यक्ष संलग्नता बिना सञ्चालन हुनै सक्दैन । जुन समुदायको सामुदायिक क्याम्पसप्रति सकारात्मक दृष्टि रहेको हुन्छ त्यो सामुदायिक क्याम्पसले प्रगतिको फड्को मारेको कुरा हाम्रै अगाडि छर्लङ्ग छ । शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पस पनि सामुदायिक क्याम्पस भएकाले यसको सञ्चालनमा पनि समाजको भूमिका महत्त्वपूर्ण छ । शहीद स्मृतिलाई स्थानीय समाजको हेर्ने दृष्टिकोण सकारात्मक रहेको छ भने समाजको उन्नतिप्रगतिमा क्याम्पसको पनि प्रत्यक्ष सहभागिता रहने गरेको छ ।

५.१ सामाजिक क्रियाकलापमा क्याम्पसको सहभागिता

सामाजिक क्रियाकलापमा क्याम्पसको सहभागिताको अवस्थालाई मोटामोटी रूपमा निम्न बुँदामा समेट्न सकिन्छ

- (क) क्याम्पसले समाजमा आफ्नो उपस्थिति जनाउन समय समयमा हुने गरेको रत्ननगर महोत्सवमा सहभागिता जनाउने गरेको
- (ख) रक्तदान कार्यक्रम सञ्चालन गर्न उत्प्रेरित गरी सामाजिक तथा मानवीय क्रियाकलापमा विद्यार्थीहरूलाई सहभागी गराइएको
- (ग) स्वास्थ्य र शारीरिक शिक्षा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीमार्फत बेला बेलामा समुदायमा स्वास्थ्य प्रशिक्षण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएको
- (घ) बेला बेलामा विद्यार्थीहरूलाई सरसफाइ अभियानमा संलग्न गराई सामाजिक क्रियाकलापमा लाग्न उत्प्रेरित गरिएको
- (ङ) स्थानीय तहमा हुने गरेका सामाजिक र मानवीय क्रियाकलापमा क्याम्पस सधैं अग्रसर हुने गरेको
- (च) सानो घर टाँडी र सहारा भरतपुरसँगको सहकार्यमा वि.वि.एम. पाँचौँ सेमेस्टरका विद्यार्थीद्वारा गरीव सडक बालबालिकाहरूलाई कपडा, खाद्यान्न तथा स्टेसनरी सामग्रीहरूको वितरण गरिएको
- (छ) नेप्लिज युथ नेटवर्कसँगको सहकार्यमा वि.वि.एम. छैटौँ सेमेस्टरका विद्यार्थीहरूबाट बाढीपीडितलाई राहत वितरण गरिएको
- (ज) रामपुर भेटेनरीको आयोजनामा आयोजित एनिमल्स राइट्स सम्बन्धी सचेतना च्यालीमा वि.वि.एम. पाँचौँ र आठौँ सेमेस्टरका विद्यार्थीबाट सहभागिता जनाएको

५.२ समाजको क्याम्पसप्रतिको योगदानहरू

शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पस र स्थानीय समाजका बीच सौहार्दता कायम रहेको छ । समाजका सरोकारवाला पक्षहरूको सकारात्मक भूमिका पाउनु क्याम्पसका लागि अत्यन्त सुखद स्थिति मान्न सकिन्छ । यो क्याम्पसको सवल पक्ष

पनि हो । क्याम्पसका शुभेच्छुकहरूले समयसमयमा क्याम्पसलाई एन.जी.ओ. आइ.एन.जी.ओ. मार्फत शौचालय निर्माण, ल्यापटप हस्तान्तरण जस्ता ससाना तर अर्थपूर्ण काम गरिरहेका छन् । जन्मदिन तथा यस्तै अवसर पारेर पुस्तकालयलाई पुस्तक प्रदान गर्ने, उत्कृष्ट विद्यार्थीहरूलाई अध्ययनमा सहयोग पुगोस् भनी आर्थिक सहायता उपलब्ध गराउने, परिवारका सदस्यका नाममा छात्रवृत्ति प्रयोजनका लागि अक्षयकोष स्थापना गर्ने जस्ता कार्यले क्याम्पस र समाजको सुसम्बन्धलाई जोडेको छ । यी सन्दर्भहरू सानै भए पनि अर्थपूर्ण रहेका छन् र यसले विस्तार विस्तार क्याम्पसप्रति समाजको दृष्टि बदलिएको संकेत मिल्छ ।

५.३ क्याम्पसको समाजप्रतिको योजना

क्याम्पसको समाजप्रतिको योजनालाई बुँदागत रूपमा यसरी उल्लेख गर्न सकिन्छ –

- (क) समुदायलाई आवश्यक पर्ने जनशक्तिको प्रकारहरू पहिचान गर्ने
- (ख) जनशक्तिको प्रकार पहिचान गर्नका लागि स्थानीय संघ संस्थाहरूमा सर्भेक्षण गर्ने
- (ग) सर्भेक्षणबाट प्राप्त नतिजाका आधारमा क्याम्पसका शैक्षिक कार्यक्रमहरू विस्तार गर्ने
- (घ) अभिभावक तथा विद्यार्थीहरूको रुची क्षेत्र पहिचान गरी त्यसै अनुरूप व्यवहारमुखी शिक्षातर्फ अगाडि बढ्ने
- (ङ) सामाजिक संलग्नता बढाउन पूर्व विद्यार्थीको सञ्जाललाई मजबुत बनाउने
- (च) क्याम्पसबाट स्नातक भएका विद्यार्थीहरूको रोजगारीको अवस्था पहिचान गरी यसको दायरा बढाउने

५.४ क्याम्पसमा समुदायको सहभागिता वृद्धि गर्ने योजनाहरू

समुदायको सहभागिता बिना सामुदायिक क्याम्पसहरू पुष्पित र पल्लवित हुन सक्दैनन् । यो कुरालाई यस क्याम्पसले राम्ररी बुझेको छ । यसैले शहीद स्मृतिले समुदायको गतिविधि क्याम्पसमा कसरी बढाउने भन्नेतर्फ आफ्ना योजनामा प्रष्टसँग संकेत गरेको छ । क्याम्पसको योजनामा भएका समुदायको सहभागिता वृद्धि गर्ने विभिन्न उपायहरूलाई बुँदागत रूपमा यसरी देखाउन सकिन्छ –

- (क) पूर्व विद्यार्थीहरूको सहभागिता बढाउन पूर्व विद्यार्थी समाज सञ्जाल कार्यक्रमलाई प्रभावकारिताका साथ अगाडि बढाउने
- (ख) वेला वेलामा शिक्षाविद्हरू, अभिभावकहरू तथा सरोकारवाला पक्षहरू बीच अन्तरक्रिया सम्पन्न गरी निष्कर्ष निकाल्ने
- (ग) वर्षको कम्तीमा एकपटक स्थानीय विद्यालयका प्रधानाध्यापक तथा शिक्षकहरू बीच अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने
- (घ) रोजगारी वृद्धि गर्नका लागि स्थानीय उद्योगीव्यवसायीहरूसँग क्याम्पस विजनेस सेक्टर टाइ अप कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने
- (ङ) क्याम्पसका कार्यक्रमहरूलाई अभिभावक विद्यार्थीहरू समक्ष पुऱ्याउन कम्तीमा पनि वर्षको एकचोटि घरदैलो कार्यक्रमलाई अगाडि बढाउने
- (च) समुदायको शैक्षिक अवस्था पहिचान गर्न समय समयमा अनुसन्धानात्मक ढाँचाबाट विद्यार्थीहरूको संलग्नता बढाउने
- (छ) क्याम्पसप्रति समाजको धारणा बुझ्न समय समयमा मत सर्भेक्षण गर्ने र त्यसबाट आएका निष्कर्षलाई क्याम्पसले आफ्नो पृष्ठपोषणका रूपमा उपयोग गर्ने

१०. क्याम्पसका मुद्दा र चुनौतिहरू

नेपालभरका सम्बन्धनप्राप्त क्याम्पसहरू लगभग एकै खाले समस्याबाट आक्रान्त छन्। सबै सामुदायिक क्याम्पसका साभ्ना समस्या भनेका आर्थिक र शैक्षिक क्षेत्रमा छन्। सरकारको प्रस्ट नीतिका अभावमा पनि यस्ता समस्याको मार सामुदायिक क्याम्पसमा पर्ने गरेको छ। त्रि.वि.ले सामुदायिक क्याम्पस खोल्ने अनुमति दिएपछि आ नो दायित्व सकिएको सम्भन्ध। अझ त्रि.वि.ले उपयुक्त अनुगमन नगरी नजिकै एउटै शैक्षिक कार्यक्रमहरू भटाभट सम्बन्धन दिने गर्नाले विद्यार्थी विभिन्न संस्थाहरूमा बाडिनगई सामुदायिक क्याम्पसको सञ्चालनमा कठिनाइ उत्पन्न भइरहेको छ। यसैले सामुदायिक क्याम्पस जन्मिदादेखि नै समस्या लिएर जन्मिन्छन्। सञ्चालनमा उपयुक्त सुभबुभ नभएमा त यस्ता संस्थाहरू दीर्घजीवी बन्ने कुरामा प्रश्नचिन्ह लाग्छ।

सम्पूर्ण सामुदायिक क्याम्पस जस्तै शहीद स्मृति पनि समस्यारहित छैन। विद्यार्थी र अभिभावकका चाहना, समयको बदलाव, शिक्षानीतिमा भएको परिवर्तन, संस्थाको सेवामुखी भावना, समाजको आवश्यकता, विश्वजनीन परिवेश, सरकारी उपेक्षा यी सबै पक्षहरूको सेरोफेरोमा रहेर क्याम्पस सञ्चालन गर्नु त्यति सरल र सहज छैन। अझ वेलावेलामा भेलिरहनुपर्ने राजनैतिक हस्तक्षेपले क्याम्पस सञ्चालनमा बाधा उत्पन्न गराउँछन्। यही असहजतामा नै शहीद स्मृतिले सहजता खोज्नुपरेको छ र खोजिरहेछ पनि। क्याम्पसको सुखद् पक्ष यो छ कि विभिन्न चुनौतिहरूका बाबजुद पनि शहीद स्मृतिले उल्लेखित सफलता भने प्राप्त गरिरहेको छ।

१०.१ अल्पकालीन मुद्दा र चुनौति

क्याम्पसका अल्पकालीन मुद्दा र चुनौतिहरू यसप्रकार छन् –

- (क) सरोकारवालाहरूको दवावका कारण क्याम्पसले समयमै शुल्क समायोजन गर्न नसक्नु र सञ्चालन खर्च अपुग हुनु,
- (ख) क्याम्पसमा विद्यार्थी भर्नादर न्यून हुनुका साथै विचैमा कक्षा छाड्ने प्रवृत्ति रहेको पाइनु जसलाई उत्प्रेरित गर्न बेरोजगारी र विद्यार्थी विदेशिने प्रवृत्ति हावी रहनु,
- (ग) आवश्यक जनचेतनाको अभावका कारण मर्यादित शैक्षिक वातावरण तय गर्न नसक्नु,
- (घ) न्यून आर्थिक स्थिति रहेको समाजमा क्याम्पस स्थापित भएकाले समयसापेक्ष शुल्क निर्धारण गर्न नसक्नु,
- (ङ) विश्वविद्यालयले प्राविधिक कार्यक्रमहरूको स्विकृति सामुदायिक क्याम्पसहरूलाई दिन नचाहेका कारण क्याम्पस अप्राविधिक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न बाध्य हुनु,
- (च) शिक्षाक्षेत्रमा रहेका अस्वस्थ प्रतिस्पर्धाका कारण क्याम्पस आत्मनिर्भरका लागि प्रतिस्पर्धा गर्न बाध्य हुनु।

१०.२ मुद्दा न्यूनीकरणका चुनौति र समाधानका उपाय तथा योजनाहरू

- क्याम्पसका मुद्दा न्यूनीकरणका चुनौति समाधानका उपाय र योजनाहरूलाई बुँदागत रूपमा यसप्रकार उल्लेख गरिन्छ –
- (क) विभिन्न गोष्ठी छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रमहरू विद्यार्थी, शिक्षक, कर्मचारी तथा सरोकारवालाहरूको बीचमा सम्पन्न भयो जसमा क्याम्पसको आर्थिक तथा शैक्षिक स्थितिको बारेमा छलफल गरियो र छलफलको निष्कर्षले शुल्क समायोजन गन्थो तर सरोकारवालाहरूको अत्यधिक दवावका कारण शुल्क समायोजन न्यून नै रहयो।
 - (ख) बेरोजगारीको समस्यालाई न्यूनीकरण गर्न प्राविधिक विषयहरू जस्तै : वि.सि.ए. का साथै स्वायत्त कार्यक्रम चाँडै नै सुरुवातका लागि पहलकदमी गर्ने निर्णय भएका छन्।
 - (ग) समुदायमा शिक्षाको जनचेतना वृद्धि गर्न स्थानीय विद्यालयका शिक्षक, अभिभावक तथा सरोकारवाला पक्षहरूसँग छलफल, अन्तरक्रिया तथा बैठकहरू सम्पन्न गरिएका छन्।

- (घ) शैक्षिक गुणस्तर तथा आर्थिक स्थिति नखल्बलिने गरी आर्थिक स्थिति न्यून भएका विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्ति प्रदान गर्दै समाजमा रहेको गरीब र विद्यार्थी बाहिरिने दरको समस्यालाई न्यूनीकरण गर्न प्रयास गरिएको छ ।
- (ङ) युजीसीबाट सम्पन्न QAA को मध्यावधि पुनरमूल्याङ्कनको नतिजाले गुणस्तर कायम रहेको देखाएको छ र गुणस्तर कायम राख्न प्रोत्साहन मिलेको छ ।
- (च) QAA नवीकरणको प्रक्रियाको चरणमा क्याम्पस रहेकाले गुणस्तरको निरन्तर अभिवृद्धिका लागि क्याम्पसले हरेक उपायहरू अवलम्बन गरिरहेको छ ।

११. वार्षिक कार्ययोजना, नीति तथा वजेट (रणनीतिक योजनाअनुसार)

क्याम्पसको रणनीतिक योजनाअनुरूप वार्षिक कार्ययोजना, नीति तथा वजेटलाई निम्नानुसारका उपशीर्षकहरूमा विभाजन गरिएको छ –

(अ) क्याम्पसका रणनीति

क्याम्पसका रणनीतिहरूलाई बुँदागत रूपमा यसरी देखाउन सकिन्छ –

१. विद्यार्थी भर्ना र उत्तीर्ण दरमा वृद्धि गर्ने
२. संस्थालाई आर्थिक रूपले आत्मरिर्भर बनाउने
३. बजारमुखी दक्ष जनशक्तिको उत्पादन गर्ने
४. क्याम्पसमा अनुसन्धानात्मक परिपाटीलाई स्थापित गर्ने
५. मानित विश्वविद्यालय (Deemed University) को अवधारणाअनुसार स्वायत्त (Autonomy) शैक्षिक कार्यक्रमहरूलाई सञ्चालन गर्दै लैजाने
६. प्राध्यापक कर्मचारीहरूको आवधिक जीवन वीमा गर्ने
७. क्याम्पसको विधानअनुसार योग्यता तथा आधार पुगेका प्राध्यापक कर्मचारीहरूलाई स्थायी तथा पदोन्नति गर्दै लैजाने
८. उपादान तथा औषधोपचार सम्बन्धी कोष खडा गर्ने

(आ) वार्षिक कार्ययोजना

योजना बिना समाज, देश, विश्व सञ्चालन हुन सक्दैन । एउटा राम्रो योजनाले विकासको प्रवाह ल्याउन सक्छ भने खराब योजनाले बिनाश समेत निम्त्याउन सक्छ । यसैले सफल कार्ययोजनालाई विकासको आधारशिला मान्ने गरिन्छ । क्याम्पसले पनि सञ्चालन गर्न सजिलो होस् भनेर कार्ययोजना निर्माण गरेको छ । क्याम्पसले तर्जुमा गरेका कार्ययोजनाहरू निम्नलिखित छन् –

(क) कक्षागत क्रियाकलाप

क्र.सं.	क्रियाकलापहरू	उत्तरदायी निकाय	समय	कैफियत
१	नियमित र प्रभावकारी कक्षा प्रदर्शन	सहायक क्याम्पस, विभागीय प्रमुख, प्राध्यापक	वर्षभर	आन्तरिक परीक्षा र अतिरिक्त क्रियाकलापवाहेक १५० पिरियड
२	अतिरिक्त कक्षासञ्चालन (आवश्यकताअनुसार)	विभागीय प्रमुख	वार्षिक परीक्षा हुनुभन्दा करिव डेढ महिना अगाडिबाट	यो आवश्यकताअनुसार ऐच्छिक हुनेछ

३	२ वटा आन्तरिक परीक्षा लिये	परीक्षा शाखा र विभागहरू	वार्षिक क्यालेन्डरअनुसार	पारदर्शी मूल्यांकन तथा पृष्ठपोषण प्रदान हुने, उत्कृष्टलाई पुरस्कृत गर्ने
४	विद्यार्थी केन्द्रित शिक्षण विधि	प्राध्यापकहरू	वर्षभर	घटना विश्लेषण, प्रदर्शन विधि, प्रस्तुतकर्ता, छलफल विधि आदिलाई प्राथमिकता दिइने

(ख) अतिरिक्त क्रियाकलाप

सं	क्रियाकलापहरू	उत्तरदायी निकाय	समय	कैफियत
१	खेलकुद सप्ताह	अतिरिक्त क्रियाकलाप प्रमुख	पुसको तेस्रो हप्ता	अन्तरकक्षा
२.	फिल्ड भिजिट, औद्योगिक भ्रमण, शैक्षिक भ्रमण	प्राध्यापकहरू	विषय र कार्यक्रमको आवश्यकताअनुसार	हरेक तह र कक्षाका लागि कम्तीमा पनि एउटा
३	सरोकारवालाहरूसँगको अन्तरक्रिया	क्याम्पस प्रशासन	२०७५ असार	विद्यालयका प्रअ सँग अन्तरक्रिया

(ग) नयाँ कार्यक्रम

क्र. सं	क्रियाकलापहरू	उत्तरदायी निकाय	समय	कैफियत
१	वि.सि.ए कार्यक्रमको तयारी	क्याम्पस प्रशासन	२०७५ असारभित्र	त्रि.वि. सँग सम्बन्धन
२	वि.एस.सी. कार्यक्रम तयारी	क्याम्पस प्रशासन	२०७५ असारभित्र	त्रि.वि. सँग सम्बन्धन
३	बि.ए. कार्यक्रमको तयारी	क्याम्पस प्रशासन	२०७५ असारभित्र	अंग्रेजी, वि.एस.डब्लु र पत्रकारिता
४	सि.एम.ए. कार्यक्रमलाई पुनर्सञ्चालन गर्ने	क्याम्पस प्रशासन	२०७५ असारभित्र	सि.टि.इ.भि.टि. सँग सम्बन्धन

(घ) अनुसन्धान तथा विस्तारित क्रियाकलाप

सं	क्रियाकलापहरू	उत्तरदायी निकाय	समय	कैफियत
१	जर्नल प्रकाशन	अनुसन्धान विभाग	२०७५ चैत	निरन्तरता
२	कम्तीमा पाँच वटा लघु अनुसन्धान सम्पन्न गर्ने	अनुसन्धान विभाग र प्राध्यापकहरू	वर्षभरिमा	जर्नलमा प्रकाशन हुने
३	एउटा सेमिनार र कार्यशाला सञ्चालन गर्ने	अनुसन्धान	उपयुक्त समयमा	
४	लघु अनुसन्धानका लागि आंशिक रकम विनियोजन	सञ्चालक समिति, क्याम्पस प्रशासन र अनुसन्धान विभाग	वर्षभरि	छानिएका प्रस्तावनालाई रु. दश हजार प्रदान गरिने

(ड) स्वायत्त कार्यक्रम

सं	क्रियाकलापहरू	उत्तरदायी निकाय	समय	कैफियत
१	युजीसीको स्वायत्त कार्यक्रममा सहभागी हुने	क्याम्पस प्रशासन	वर्षभरि	कम्तीमा एउटा स्वायत्त कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने
२	वि.एफ.ए कार्यक्रमको सञ्चालन	वि.एफ.ए. समिति	२०७५ को शै.स. बाट	

(च) पुस्तकालय तथा प्रयोगशाला

सं	क्रियाकलापहरू	उत्तरदायी निकाय	समय	कैफियत
१	पुस्तक खरीद	पुस्तकालय उपसमिति तथा क्याम्पस प्रशासन	२०७५ फागुनसम्म	पुस्तकालयको सुविधाहरूलाई बढाउने
२	अध्ययन कक्षलाई विकसित गर्ने	पुस्तकालय उपसमिति तथा क्याम्पस प्रशासन	वर्षको अन्त्यसम्ममा	अध्ययन गर्ने बानी विकास गर्ने
३	विद्यार्थीको पहुँच वृद्धि गर्ने	पुस्तकालय उपसमिति तथा क्याम्पस प्रशासन	वर्षको अन्त्यसम्ममा	अध्ययन गर्ने बानी विकास गर्ने
४.	विज्ञान प्रयोगशालाको पूर्णता	वि.एस.सी. संयोजक, क्याम्पस प्रशासन तथा सञ्चालक समिति	२०७५ असार	आगामी शैक्षिक सत्रमा सुरु गर्ने लक्ष

(छ) मानव संसाधन विकास

सं	क्रियाकलापहरू	उत्तरदायी निकाय	समय	कैफियत
१	अध्ययन सुविधा	क्याम्पस प्रशासन र सञ्चालक समिति	वर्षभरि	कम्तीमा एक जना प्राध्यापकलाई अवसर प्रदान गर्ने
२	प्रशासनिक कर्मचारीहरूलाई तालीम प्रदान गर्ने	क्याम्पस प्रशासन र सञ्चालक समिति	वर्षभरि	प्रत्येक शाखाबाट कम्तीमा एक जनालाई अवसर प्रदान गर्ने

(ज) प्रशासनिक पुनरसंरचना

शैक्षिक सत्र २०७४/०७५ का प्रशासनिक पुनरसंरचना सम्बन्धी मुख्य कार्यक्रमहरूलाई निम्नलिखित बुँदाहरूमा उल्लेख गर्न सकिन्छ :

१. विद्यार्थीहरूका लागि परामर्श तथा रोजगारी सिर्जना गर्ने शाखा पुनर्गठन गरी सक्रिय गराउने जसले गर्दा विद्यार्थीहरूको संस्थाप्रति आकर्षित हुने,
२. सि.सि. क्यामरा जडान गर्ने (सबै कक्षा र शाखाहरूमा),
३. नियमित बैठक तथा छलफल गर्ने,
४. EMIS युनितलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउने,
५. स्पष्ट कार्यढाँचा तथा विशिष्टीकृत कार्य पुनर्गठन गर्ने,
६. दण्ड तथा पुरस्कार नीतिलाई पुनर्समायोजन तथा पुनर्मूल्यांकन गर्ने,
७. बायोमेट्रिक उपस्थिति कार्यक्रमलाई सुधार गरी अभि व्यवस्थित बनाउने,
८. इलाइब्रेरीको अवधारणालाई कार्यान्वयन गर्ने,
९. कम्प्युटर ल्याबलाई क्षमता बृद्धि गरी सुविधायुक्त बनाउने ।

(इ) आ.व. २०७२/०७३/०७४/०७५ का लागि क्याम्पसले तर्जुमा गरेका नीति तथा कार्यक्रमहरू

आ.व. २०७२/०७३/०७४/०७५ का लागि क्याम्पसले तर्जुमा गरेका नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई अधोलिखित बुँदाहरूमा देखाइएको छ —

(१) भौतिक निर्माण सम्बन्धी नीति र प्रस्ताव

क्याम्पसभित्र हुने भौतिक निर्माण सम्बन्धी नीति र सो सम्बन्धी प्रस्तावलाई बुँदागत रूपमा तल प्रस्तुत गरिन्छ —

- (क) वि.वि.एम. कार्यक्रम, स्नातकोत्तर, वि.एस.सी. तथा वि.सि.ए. कार्यक्रमको कक्षासञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने सुविधासम्पन्न आधुनिक नयाँ भवन निर्माण गर्ने,
- (ख) नयाँ कार्यक्रमका कक्षा सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने फर्निचर, कम्प्युटर, प्रोजेक्टर लगायतका उपकरणहरू खरिद गर्ने,
- (ग) विश्वविद्यालय अनुदान आयोगको मापदण्ड र क्याम्पसको आवश्यकताअनुसार क्याम्पसका सम्पूर्ण गतिविधिहरू रेकर्ड राख्न र सार्वजनिक गर्न EMIS युनिटलाई व्यवस्थित गर्दै लैजाने
- (घ) क्याम्पसको भौतिक, आर्थिक र शैक्षिक उन्नयनका लागि एबिलप्लान बलम Reform Unite लाई व्यवस्थित गर्ने
- (ङ) क्याम्पसको मौजुदा शौचालयमाथि तला थप गरी माथिल्लो तलाका विद्यार्थीहरूलाई शौचालय सुविधा विस्तार गर्ने
- (च) टेबुल टेनिस बोर्ड थप गर्ने
- (छ) क्याम्पसमा मौजुदा खेलकुद मैदानको क्षमता विस्तार गरी सुविधासम्पन्न बनाउन
- (ज) विद्युत ट्रान्सफरमर जडान गर्ने

२. शैक्षिक नीति

क्याम्पसका शैक्षिक नीतिहरूलाई बुँदागत रूपमा यसरी देखाइन्छ —

- (क) वि.वि.एम. कार्यक्रमको कक्षा व्यवस्थापन गर्नका लागि अपुग हुने फर्निचरहरू खरिद गर्ने
- (ख) त्रि.वि.वि.को नीतिअनुसार स्नातकोत्तर तहमा सेमेस्टर प्रणालीमा कक्षा सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक तयारी गर्ने
- (ग) स्नातकोत्तर तहको व्यवस्थापनतर्फको कार्यक्रम हेर्न छुट्टै संयोजकको व्यवस्था गर्ने

३. आर्थिक कार्यक्रम

क्याम्पसका आर्थिक कार्यक्रमलाई बुँदागत रूपमा यसरी देखाइन्छ —

- (क) प्राध्यापक तथा कर्मचारीको वृत्तिविकास गर्ने (स्थायी तथा पदोन्नति)
- (ख) प्राध्यापक तथा कर्मचारीको उपदान सुविधालाई व्यवस्थित गर्ने
- (ग) औषधोपचार सुविधामा सुधार गर्ने

४. प्रशासनिक सुधार कार्यक्रम

क्याम्पसका प्रशासनिक सुधार कार्यक्रमलाई बुँदागत रूपमा यसरी देखाउन सकिन्छ —

- इलाइन्नेरीलाई प्रभावकारी बनाउने
- कम्प्युटर ल्याबलाई आवश्यकताअनुसार क्षमता अभिवृद्धि गर्ने
- आवश्यकताअनुसार Outdoor/Indoor System मा क्यामेरा जडान गर्ने
- प्राध्यापक तथा कर्मचारीहरूको उपस्थिति सफ्टवेयर सिस्टममा लागू गर्ने

५. शैक्षिक सुधार तथा आर्थिक मितव्ययिताका कार्यक्रम

क्याम्पसले शैक्षिक सुधार र आर्थिक मितव्ययिता गर्ने कार्यक्रम पनि तय गरेको छ। सो सम्बन्धी कार्यक्रमलाई बुँदागत रूपमा यसरी देखाउन सकिन्छ –

- स्नातकोत्तर तहमा १० जना र स्नातक तहमा १५ जना विद्यार्थी लगातार २ वर्षसम्म नपुगेमा सो विषयको कक्षा बन्द गर्ने
- बिहान १०:४० बजे सम्मका लागि अध्यापनको स्विकृतिपत्र नल्याउने कुनै पनि विद्यालयका स्थायी तथा पूर्णकालीन शिक्षकहरूलाई अतिरिक्त कक्षा लिन पाउने गरी अधिकतम २ पिरियड मात्र करार गर्ने
- कर्मचारीलाई अतिरिक्त समयमा खटाउनु पर्ने भएमा अतिरिक्त पारिश्रमिक क्याम्पसको आर्थिक नियमावलीअनुसार उपलब्ध गराउने
- आगामी शैक्षिक सत्रदेखि प्रशासनिक वा कार्यक्रम संयोजक पदमा कार्यरत प्राध्यापकले आफ्नो मूल सेवासमयभित्र अतिरिक्त कक्षा लिन नपाउने

६. विश्वविद्यालय अनुदान आयोगको कार्यक्रम

शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पस विश्वविद्यालय अनुदान आयोग (UGC) बाट Higher Education Reforms Project (HERP) मा मध्यमाञ्चलबाट छनौट भएको छ। यस कार्यक्रममा पसेर क्याम्पसले पहिलोपटक वाणिज्यशास्त्र अन्तर्गत BFA (Bachelor in Financial Administration) कार्यक्रम सञ्चालनको अनुमति प्राप्त गरेको छ। यस्तै शिक्षाशास्त्र संकायअन्तर्गत पनि स्वायत्त कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आवश्यकता पहिचान गर्ने कार्यमा पनि क्याम्पस क्रियाशील छ। QAA सर्टिफिकेटलाई निरन्तरता दिन क्याम्पस प्रयासरत रहेको छ। विश्वविद्यालय अनुदान आयोगको मापदण्डअनुसार शैक्षिक, प्रशासनिक सुधारलाई अभि व्यवस्थित गर्ने कामलाई पनि चरणबद्ध रूपमा निरन्तरता दिइएको छ।

(ई) कार्ययोजनाअनुसारको बजेट र नीति कार्यक्रम

क्याम्पसको कार्ययोजना अनुरूपको बजेटको प्रस्तुतिको पूर्ण पाठलाई यसप्रकार समेटिएको छ –

आर्थिक वर्ष २०७५/०७६को नीति तथा कार्यक्रम तथा बजेट

श्रीमान् अध्यक्ष, उपाध्यक्ष तथा सदस्यज्यूहरू

सञ्चालक समिति,

शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पस, रत्ननगर, चितवन।

विषय : आ.व. २०७५/०७६ को वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट पेश गरिएको बारे ।

महोदय,

आजको यस सम्मानित व्यक्तिहरूको गरिमामय बैठकमा अध्यक्षज्यूको आज्ञानुसार सदस्य सचिवको हैसियतले यस क्याम्पसका लागि आ.व. २०७५/०७६ को वार्षिक कार्यक्रम र अनुमानित बजेट प्रस्तुत गरेको छु र यस सभाबाट आवश्यक सुभाव र संशोधन सहित अनुमोदनका लागि अनुरोध गर्दछु।

अध्यक्ष महोदय,

शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पस वि.सं. २०३७ सालमा जनस्तरबाट स्थापित र जनस्तरबाट नै सञ्चालित सामुदायिक संस्थाले ३६ वर्षको लामो यात्रा पार गरिसकेको छ। यस क्याम्पसका अहिले स्नातकोत्तर तह र स्नातक तहमा व्यवस्थापन मानविकी र शिक्षाशास्त्र संकायतर्फका कार्यक्रमहरू सञ्चालित छन्। त्यसैगरी शैक्षिक सत्र २०७५/०७६ बाट BBA / BCA कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने योजना छ। समयका हिसाबले विहान समयमा स्नातक तहका सबै कार्यक्रमहरू सञ्चालित छन् भने दिवा समयमा BBM / BFA कार्यक्रम सञ्चालित छन्। आगामी शैक्षिक सत्र देखि BSW लाई सेमेष्टर दिवा

समयमा सञ्चालन गरिने छ। स्नातकोत्तर तहका सबै कार्यक्रम सायंकालमा सञ्चालित छन्। क्याम्पसमा स्थायी, अस्थायी र करार सेवा अन्तर्गत ५६ जना Teaching Staff छन् भने २१ जना Non Teaching Staff कार्यरत छन्।

अध्यक्ष महोदय,

शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पस चितवनका अन्य पब्लिक क्याम्पसहरूको पनि आधार क्याम्पस हो भने जनस्तरबाट संचालित क्याम्पसहरूमध्ये कार्यक्रमको स्वरूप, भौतिक पूर्वाधार र भविष्यमा विस्तार हुनसक्ने प्रशस्त संभावना भएको र पूर्वी चितवनको निर्विकल्प एकमात्र धरोहर संस्था हो। रत्ननगर नगरपालिकाभित्र अवस्थित रहे पनि यो संस्था यस भेगका लागि सेवाप्रदायक बनेको छ।

यस क्याम्पसमा अध्ययन गर्न आउने सबै विद्यार्थीहरूको जीवनस्तर समान किसिमको छैन र अधिकांश विद्यार्थीहरू विपन्न परिवारका नै देखिन्छन्। नेपाल सरकारले बेलाबेलामा तलवमान बढाउँदा त्यसको प्रभाव क्याम्पसमा पनि पर्न जाने हुन्छ। यसको प्रत्यक्ष भार अभिभावक तथा विद्यार्थीहरूले बहन गर्नु पर्ने हुन्छ।

महोदय,

म अब यस आर्थिक वर्ष २०७५/०७६का लागि क्याम्पसले योजना गरेको कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्न चाहन्छु।

क) भौतिक निर्माण कार्यक्रम

अध्यक्ष महोदय,

यस क्याम्पसमा निर्माण तथा खरिदका लागि के कति कार्य अति आवश्यक र संभव छ भनी संचालक समितिमा प्रस्ताव गर्न निर्माण तथा खरिद उप समितिको बैठक वसी सो अनुसार यस क्याम्पसमा निम्नानुसार निर्माण तथा खरिद कार्यक्रम प्रस्ताव गरिएको छ र कतिपय कार्यक्रमहरूलाई गत आर्थिक वर्षकै निरन्तरता रूपमा पनि रहेका छन्।

- **नयाँ भवन निर्माण** : यस क्याम्पसमा आधुनिक किसिमको कक्षा भवनको अति नै आवश्यक रहेको छ र यो ढिलो पनि भइसकेको छ। क्याम्पसमा सञ्चालित सेमेस्टर प्रणालीको BBM कार्यक्रम अहिले पुस्तकालय भवनमा सञ्चालित छ। स्नातकोत्तर तहको कक्षा र अन्य BSc तथा BSW कक्षाका लागि आधुनिक कक्षाकोठाको भवन अत्यावश्यक हुन पुगेको छ। यसलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखिएको छ र यस आवमा हुनसक्ने खर्चका लागि २ करोड ५० लाख विनियोजित छ।
- **तेस्रो तलामा जिप्सन** : क्याम्पसका लागि तेस्रो तलामा जस्ता पाता मात्र रहेकाले यसबाट पठनपाठन कार्यमा व्यवधान हुने भएकाले सो लाई व्यवस्थित गर्न जिप्सनका लागि रु ५०००००/ राखिएको छ।
- **टि टि बोर्ड निर्माण** : यस वर्ष खेलकुद मैदानतर्फ टि टि बोर्ड निर्माणका लागि रु २ लाख विनियोजित छ।
- **RMC and EMIS (Rsearch mgt Cell and Educational Management Information System) सञ्चालन खर्च** : विश्व विद्यालय अनुदान आयोगको मापदण्ड र क्याम्पसको आवश्यकता अनुसार यस वर्ष क्याम्पसका सम्पूर्ण गतिविधिहरू रेकर्ड र सार्वजनिक गर्न RMC र EMIS खडा गरिएको छ र यसका लागि क्रमश रु १० लाख र रु ३ लाख छुट्याएको छ।
- **क्याम्पसको मूल भवन मर्मत** : क्याम्पसको मूल भवनमा ३ बटै तल्लामा चिप्स ढलान गर्नको लागि रु १० लाख छुट्याएको छ।
- **प्रशासनिक भवनको तेस्रो तल्लामा थप** : प्रशासनिक भवनको तेस्रो तल्ला थप गरी BFA को परीक्षा कार्यालय सञ्चालन गर्न रु. ३० लाख रुपैया छुट्याएको छ। नेपाल प्रदेश नं ३ सरकारबाट रु २५ लाख रुपैया सहयोगको लागि सम्भौता कार्यक्रम समेत भएको छ।
- **साइकल स्टाण्ड र उत्तर गेट निर्माणको लागि** रु १० लाख रुपैया छुट्याएको छ।
- **खानेपानी व्यवस्थापन** : विद्यार्थीहरू लाई शुद्ध खाने पानी व्यवस्थापन गर्न रु ५ लाख रुपैया छुट्याएको छ।

ख) शैक्षिक कार्यक्रम

यस शैक्षिक वर्षको महत्त्वपूर्ण कार्यक्रम BBM को कक्षाको व्यवस्थापन पनि हो । यसलाई व्यवस्थित, स्तरीय पठनपाठन तथा उत्कृष्ट नतिजा ल्याउन सक्षम बनाउनु पर्ने हुन्छ । अवको नयाँ भर्नामा सुविधायुक्त फर्निचरको अभाव भएकोले सो व्यवस्थापनका लागि रु ५०००००/- राखिएको हो । BFA कार्यक्रमको लागि व्यवस्थित गर्न रु १० लाख रुपैयाँ छुट्याएको छ ।

अन्य शैक्षिक कार्यक्रमहरूमा निम्न प्रस्ताव राखिएको छः

- General B.Sc. कार्यक्रम : यस शैक्षिक वर्षमा त्रिविले सञ्चालन अनुमति दिएको कार्यक्रमहरू पनि सञ्चालन गर्नका लक्ष्य राखिएको छ । General B.Sc. का लागि विद्यार्थीले आवेदन फर्म भरिसकिएको छ भने विज्ञान तथा प्रविधि अध्ययन सङ्कायको BSc कार्यक्रमको ल्याव सामान खरिदका लागि रु २० लाख राखिएको छ भने सम्बन्धन शुल्कका लागि करिब ३ लाख ३० हजार छुट्टाइएको छ । त्यसैगरी BA तर्फ BSW र English का लागि सम्बन्धन शुल्क लागि रु १ लाख छुट्टाइएको छ ।
- स्वायत्तता कार्यक्रम (Autonomy) : स्वायत्तता कार्यक्रमका लागि पाठ्यक्रम निर्माण तथा अन्य खर्चका लागि रु १० लाख राखिएको छ ।
- CMA कार्यक्रम : CMA कार्यक्रमलाई नवीकरण गरी CTEVT अन्तर्गतका अन्य प्राविधिक कार्यक्रम सञ्चालनका लागि पहल गरिने छ ।
- BBA, BCA कार्यक्रम : यस कार्यक्रमको सम्बन्धनका लागि पहल गरिने छ ।

ग) आर्थिक कार्यक्रम

अर्थ कुनै पनि संस्थाको मेरुदण्ड हो । यस क्याम्पसको स्थायी आम्दानीको श्रोत नहुँदा सञ्चालनमा पर्न जाने यथार्थताबाट हामी सबै अवगत नै छौं । नेपाल सरकारले गरेको तलब वृद्धि सँगै विद्यार्थी शुल्कमा वृद्धि गर्नु पर्ने हाम्रो वास्तविकता हो । यो यथार्थता बुझे सबैबाट सहयोग पुग्ने आशा पनि राखिएको छ ।

▪ स्थायी तथा पदोन्नति सम्बन्धी नीति :

यस क्याम्पसमा सेवारत प्राध्यापक तथा कर्मचारीहरूको क्रमशः मनोबल बढाउँदै लैजाने नीति अनुरूप स्थायी सेवा वा पदोन्नतिका लागि सेवा अवधि पुगेका व्यक्तिहरूको नाम क्याम्पस सेवा आयोगमा पेश गर्ने उद्देश्य राखिएको छ । यसका लागि क्याम्पस सेवा आयोगबाट निजको समयवधि, कार्यदक्षता, नियमितता आदि पक्षको मूल्यांकन गरी क्याम्पसको आवश्यकता अनुसार प्रक्रिया अगाडि बढाउन सकिने छ । यस कार्यक्रमका लागि रु ३००००० रुपैयाँ छुट्याएको छ ।

घ) प्राध्यापक कर्मचारी वृत्तिविकास कार्यक्रम :

- अनुसन्धानमुलक कार्यक्रम : क्याम्पसका प्रध्यापनरत प्रध्यापक हरूको वृत्तिविकासका लागि Data Anlyses Training Proqram, Problam Solving ability development training, Research Article Writing training जस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ यसका लागि रु १० लाख छुट्ट्याएको छ ।
- कर्मचारी हरूको वृद्धिबिकाशका लागि आवश्यकता अनुशारका Inservice Training को व्यवस्था गरिनेछ । यसका लागि रु १ लाख छुट्ट्याएको छ ।

ङ.) पदमपुर सम्बन्धमा :

यस क्याम्पसको पदमपुरमा क्याम्पस अधीनस्थ ५ विगाहा जग्गा र सो जग्गामा रहेको भवनमा स्नातक तहको वी. एड. कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेको कुरा सबैमा विदितै छ । तर त्यहाँको नियमित उपस्थिति र यहाँ अध्ययन गर्न आएका विद्यार्थीहरूको संख्या हेर्दा धेरैजसो विद्यार्थी यसै मूल भवनमा आएर नियमित अध्ययन गर्दछन् । त्यसकारण क्याम्पसको पदमपुरमा प्राविधिक विषय सञ्चालनमा ल्याइने छ ।

च) प्रशासनिक सुधार कार्यक्रम :

यस क्याम्पसको प्रशासनिक संयन्त्रलाई अभि व्यवस्थित, वैज्ञानिक र राम्रो बनाउन यस वर्षमा निम्न कार्यक्रम लागू गर्ने लक्ष्य राखिएको छ ।

- पुस्तकालय सुविधालाई अभि विस्तार गर्ने र Computer Lab व्यवस्थित गर्ने ।
- प्राध्यापक तथा कर्मचारीहरूको उपस्थिति Biometric मा लागू गर्न सुरु गरिएको र यसलाई अभि प्रभावकारी बनाइने छ ।

छ) शैक्षिक सुधार, आर्थिक मितव्ययिता तथा नीतिगत कार्यक्रमहरू:

अध्यक्ष महोदय,

यस क्याम्पसको शैक्षिक अवस्थालाई व्यवस्थित र आर्थिक मितव्ययिततालाई सुधार गर्न निम्नानुसारको प्रस्ताव समितिमा पेश गर्दछु ।

- स्नातकोत्तर तहमा १० जना र स्नातक तहमा १० जना विद्यार्थी लगातार २ वर्षसम्म नपुगेमा सो विषयको कक्षा बन्द गर्ने ।
- स्थायी/पूर्णकालीन शिक्षकहरूलाई पिरियड लक गरी १ पिरियड OT अनिवार्य गरिएको ।
- स्नातकोत्तर तहको शैक्षिक कार्यक्रम व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन विद्यालय तहका शिक्षकहरूको कक्षागत प्रभावकारिता हुँदाहुँदै पनि उहाँहरूले क्याम्पसलाई पूर्ण समय प्रदान गर्न नसक्ने हुँदा यसलाई नियम बनाई व्यवस्थित गरिने छ ।
- आंशिक करारका प्राध्यापकहरूले १ पिरियड शिक्षण गर्दा दैनिक पिरियड बेसिसमा पारिश्रमिक पाउने गरी कक्षा लिनु पर्ने तथा १ पिरियड करार हुनका लागि १ पिरियड अतिरिक्त कक्षा अनिवार्य लिएको हुनु पर्नेछ । (जस्तै २ पिरियड करार हुनका लागि ३ पिरियड कक्षा अनिवार्य लिएको हुनु पर्नेछ, त्यस्तै ३ पिरियड वा पूर्णकालिन करार हुनका लागि ४ पिरियड कक्षा अनिवार्य लिएको हुनु पर्नेछ) ।

ज) विश्व विद्यालय अनुदान आयोगको कार्यक्रम :

विश्व विद्यालय अनुदान आयोगले यस क्याम्पसलाई QAA प्रमाणपत्र प्रदान गरेको कुरा यहाँहरूमा विदितै छ । सो प्रमाणपत्र प्राप्त गरेका कारणले शैक्षिक जगतमा यस क्याम्पसको गरिमा अभि बढ्न गएको छ भने यसको गरिमाको शाखलाई निरन्तर जोगाइराख्नु आफैमा चुनौती पनि रहेको छ । QAA प्राप्त गरेको हरेक पाँच वर्षमा यसको नवीकरण गर्ने प्रक्रियालाई द्रुत गतिमा अधि बढाइने छ । यी लक्ष्य प्राप्त गर्नका लागि विश्व विद्यालय अनुदान आयोगको मापदण्ड अनुसार शैक्षिक, प्रशासनिक सुधारलाई अभि व्यवस्थित गर्ने लक्ष्य राखिएको छ ।

.....

मिति : २०७५/०९/१०

(राधा बालिका दुलाल)

सदस्य सचिव तथा क्याम्पस प्रमुख

विभागीय प्रतिवेदन खण्ड

नेपाली विभागको विभागीय प्रतिवेदन २०७४/२०७५

लक्ष्मण अर्याल

विभागीय प्रमुख, नेपाली विभाग

पृष्ठभूमि

शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पस (स्थापना : वि.सं. २०३७) पूर्वी चितवनमा अवस्थित पुरानो सामुदायिक क्याम्पस हो। यहाँ स्नातक र स्नातकोत्तर तहमा शिक्षा, मानवीकिक, व्यवस्थापन समूहतर्फका कक्षाहरू सञ्चालनमा रहेका छन् भने विज्ञान समूहतर्फ स्नातक तहको कक्षा सञ्चालनमा रहेको छ। यस क्याम्पसमा सामाजिक आवश्यकता तथा विद्यार्थीहरूको माग बमोजिम स्नातक तहमा सेमेस्टर प्रणालीका वि.वि.एम. र वि.एफ.ए. का कक्षाहरू पनि सञ्चालनमा छन्। वि.एफ.ए. कार्यक्रमलाई क्याम्पसले स्वायत्त कार्यक्रमका रूपमा सञ्चालन गर्न अनुमति प्राप्त गरेको छ।

क्याम्पसले शैक्षिक गतिविधिलाई नियमित र स्तरीय बनाउने उद्देश्यले क्याम्पसभित्र विभिन्न विभागहरूको व्यवस्था गरेको छ। जसअनुसार क्याम्पसमा हाल नेपाली विभाग, अङ्ग्रेजी विभाग, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या शास्त्र विभाग, समाजशास्त्र विभाग, साधारण व्यवस्थापन तथा अर्थशास्त्र विभाग, बजारशास्त्र विभाग, लेखा तथा वित्तशास्त्र विभाग, गणित तथा विज्ञान प्रविधि विभागहरू सञ्चालनमा छन्। क्याम्पसमा नेपाली विषयको पठनपाठनको स्तरीयता कायम गर्न, पठनपाठन कार्यलाई नियमित बनाउन, विद्यार्थीहरूको अभिलेख राख्न, परीक्षाफलको अवस्थालाई सुधार गर्नका लागि नेपाली विभागको स्थापना भएको हो। नेपाली विभागले क्याम्पसको विधानमा उल्लेख भएका काम, कर्तव्य र अधिकारका सीमामा रही आ नो कामलाई अगाडि बढाइरहेको छ। विभागले वार्षिक कार्ययोजना तयार गर्ने, वार्षिक रूपमा विभागीय प्रतिवेदन क्याम्पस प्रशासन समक्ष प्रस्तुत गर्ने जस्ता काम समेत प्रभावकारी किसिमले गरिरहेको छ।

नेपाली विभाग, शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पसको २०७४/०७५ विभागीय गतिविधिहरूलाई यसै संक्षिप्त प्रतिवेदनमार्फत प्रस्तुत गरिएको छ।

विभागमा कार्यरत प्राध्यापकहरूको वितरण

क्याम्पसमा स्थापित नेपाली विभागमा प्राध्यापनरत प्राध्यापकहरूको नामावली तथा योग्यताको विवरणलाई निम्नलिखित तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ –

नेपाली विभागअन्तर्गत प्राध्यापनरत प्राध्यापकहरूको नामावली, पदीय स्थिति र योग्यताको विवरण तालिका

क्र.सं.	प्राध्यापकको नाम	पद	योग्यता
१	लक्ष्मणहरि अर्याल	विभागीय प्रमुख/सहप्राध्यापक	एम.ए.
२	कृष्णप्रसाद सुवेदी	सहप्राध्यापक	एम.ए.
३	पोस्टराज अर्याल	सहायक प्राध्यापक	एम.ए.
४	माधवप्रसाद पोखरेल	सहायक प्राध्यापक	एम.ए.
५	अशोककुमार आचार्य	सहायक प्राध्यापक	एम.एड., एम.ए.
६	विष्णुप्रसाद सापकोटा	उपप्राध्यापक प्राध्यापक	एम.ए., एम.एड.

विषय र पाठ्यभार

क्याम्पसमा नेपाली विभागअन्तर्गत कार्यरत प्राध्यापकहरूको विषय विभाजन तथा कक्षाभारको स्थितिलाई तलको तालिकामा ग्रस्तुत गरिएको छ –

नेपाली विभागअन्तर्गत कार्यरत प्राध्यापकहरूको विषय विभाजन तथा कक्षाभारको स्थिति

क्र.सं.	प्राध्यापकको नाम	तह	विषय	कक्षाभार (प्रति हप्ता)
१	लक्ष्मणहरि अर्याल	BA 1 st	अनिवार्य नेपाली (४०१)	६ पिरियड
२	लक्ष्मणहरि अर्याल	B.Ed 1 st	अनिवार्य नेपाली	६ पिरियड
३	लक्ष्मणहरि अर्याल	BEd 2 nd	भाषाविज्ञान र नेपाली भाषा (४२२)	६ पिरियड
४	लक्ष्मणहरि अर्याल	BEd 4 th	व्यावहारिक लेखन तथा सम्पादन	६ पिरियड
५	लक्ष्मणहरि अर्याल	MEd 1	भाषाविज्ञान (नेपा.शि. ५१५)	३ क्रे.आ.
६	लक्ष्मणहरि अर्याल	MEd 2 nd	सामाजिक तथा मनोभाषाविज्ञान (नेपा.शि. ५२९)	३ क्रे.आ.
७	कृष्णप्रसाद सुवेदी	B.Ed. 1 st	नेपाली कथा र उपन्यास	६ पिरियड
८	कृष्णप्रसाद सुवेदी	BEd 3 rd	साहित्यशास्त्र र समालोचना	६ पिरियड
९	कृष्णप्रसाद सुवेदी	BEd 4 th	अनुसन्धान विधि (४४५)	६ पिरियड
१०	कृष्णप्रसाद सुवेदी	BA 3 rd	नेपाली पत्रकारिता (सैद्धान्तिक र प्रायोगिक दुबै खण्ड)	६ पिरियड
११	कृष्णप्रसाद सुवेदी	MEd 1	पूर्वीय र पाश्चात्य समालोचना (नेपा.शि. ५१७)	३ क्रे.आ.
१२	कृष्णप्रसाद सुवेदी	MEd 2 nd	नेपाली कविता काव्य (नेपा.शि. ५२५)	३ क्रे.आ.
१३	माधवप्रसाद पोखरेल	BEd 1 st	नाटक, एकाङ्की र निबन्ध	६ पिरियड
१४	माधवप्रसाद पोखरेल	BEd 2 nd	नेपाली कविता काव्य	६ पिरियड
१५	अशोककुमार आचार्य	BEd 2 nd	भाषा पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक तथा शिक्षण पद्धति	६ पिरियड
१६	अशोककुमार आचार्य	BEd 3 rd	नेपाली भाषाशिक्षण (४३२)	३ क्रे.आ.
१७	अशोककुमार आचार्य	MEd 1	नेपाली आख्यान र नाटक (नेपा.शि. ५१६)	३ क्रे.आ.
१८	अशोककुमार आचार्य	MEd 2 nd	भाषिक परीक्षण (नेपा.शि. ५२४)	३ क्रे.आ.
१९	अशोककुमार आचार्य	BEd 3 rd	प्रायोगिक भाषाविज्ञान	६ पिरियड
२०	विष्णुप्रसाद सापकोटा	MEd 1	प्रायोगिक भाषाविज्ञानका प्रमुख क्षेत्र (नेपा.शि. ५१८)	३ क्रे.आ.
२१	विष्णुप्रसाद सापकोटा	MEd 2 nd	आधुनिक नेपाली निबन्ध र समालोचना (नेपा.शि. ५२६)	३ क्रे.आ.

परीक्षा मूल्याङ्कनको अवस्था र मूल्याङ्कन (२०७४)

शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पसमा नेपाली विषय अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको वार्षिक परीक्षाफल विवरणको अध्ययन गर्दा सन्तोषजनक रहेको देखिन्छ। २०७४ सालमा त्रि.वि.बाट लिइएको वार्षिक परीक्षामा सहभागी, उत्तीर्ण, अनुत्तीर्ण, अनुपस्थित विद्यार्थीहरूको संख्यात्मक विवरणलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

२०७४ सालको परीक्षा सहभागिता स्थिति र यसको समग्र विवरण तालिका

विषय	तह	परिक्षार्थी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	अनुत्तीर्ण संख्या	अनुपस्थित संख्या
अनिवार्य नेपाली	बी.एड. प्रथम	१०८	७५	३१	२
नेपा. शि. ४१६		४२	३०	८	४
नेपा.शि. ४१७		४२	३२	६	४
नेपा.शि. ४२२	बी.एड. दोस्रो	२९	११	१७	१
नेपा.शि. ४२३		२९	२६	२	१
नेपा.शि. ४२४		२९	२६	३	०
नेपा.शि. ३३१	बी.एड. तेस्रो	१९	१०	५	४
नेपा.शि. ३३३		१९	१२	४	३
नेपा.शि. ३३४		१९	१७	०	२

अतिरिक्त क्रियाकलाप

शहीद स्मृतिमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको गतिविधिको अवस्थालाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

विद्यार्थी केन्द्रित गतिविधि/आन्तरिक क्रियाकलापको विवरण

क्र.सं.	मिति	कार्यक्रम
१	२०७४ भदौ दोस्रो हप्ता	निबन्ध लेखन प्रतियोगिता
२	२०७४ असोज पहिलो हप्ता	शुभकामना आदानप्रदान कार्यक्रम (दर्शनहारको अवसरमा)
३	२०७४ कार्तिक तेस्रो हप्ता	कविता वाचन कार्यक्रम
४	२०७४ मंसिर पहिलो हप्ता	कविता वाचन कार्यक्रम
५	२०७४ पुस दोस्रो हप्ता	निबन्ध लेखन
६	२०७४ माघ पहिलो हप्ता	वादविवाद प्रतियोगिता
७	२०७४ फागुन दोस्रो हप्ता	क्याम्पस हाताभित्र सरसफाइ कार्यक्रम (विद्यार्थीहरूको सहभागितामा)
८	२०७४ चैत अन्तिम हप्ता	नव वर्षको शुभकामना आदानप्रदान कार्यक्रम
९	२०७५ वैशाख पहिलो हप्ता	सुन्दर हस्तलेखन प्रतियोगिता

विभागीय सवल पक्षहरू

क्याम्पसमा अवस्थित नेपाली विभागले क्याम्पसभित्रका शैक्षिक गतिविधिमा आफूलाई खरो रूपमा प्रस्तुत गरेको छ। विभाग गठन भए यता क्याम्पसमा नेपाली विषयको पठनपाठनमा प्रभावकारिता थपिएको छ।

विभागका सबल पक्षहरूलाई बुँदागत रूपमा यसरी प्रस्तुत गर्न सकिन्छ –

- (क) अन्य विषयका तुलनामा नेपाली विषयको वार्षिक परीक्षाको नतिजा विवरण सन्तोषजनक रहेको,
- (ख) विद्यार्थीहरूमा सिक्ने अभिरूची राम्रो रहेको पाइएको
- (ग) स्थानीय नेपाली शिक्षकको आवश्यकतालाई उत्पादित विद्यार्थीहरूले लगभग पूरा गरेका,
- (घ) पठनपाठनको स्थिति सन्तोषजनक रहेको
- (ङ) विभागमा लग बुक भर्ने पद्धतिलाई निरन्तरता दिइएको
- (च) पाठयोजना र एकाइ योजनाको निर्माणलाई विभागले निरन्तरता दिएको
- (छ) नेपाली विषय लिई अध्ययन गरेका विद्यार्थीहरूको रोजगारीको अवस्था सन्तोषजनक रहेको
- (ज) हरेक विभागीय कामहरू विभागका सदस्यहरूको आपसी सल्लाहबमोजिम हुने गरेको

सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू

नेपाली विभाग तुलनात्मक रूपमा क्याम्पसको पठनपाठनमा प्रभावकारिता ल्याउन सफल हुँदाहुँदै पनि यसले अझै प्रभावकारिताका लागि कार्य गर्नु पर्ने देखिन्छ। यसले सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरूलाई बुँदागत रूपमा यसरी देखाउन सकिन्छ –

- (क) विद्यार्थीहरूलाई आन्तरिक परीक्षा दिन उत्प्रेरित गरी बढीभन्दा बढी सहभागिताका लागि प्रयास गर्नुपर्ने
- (ख) कक्षा छाड्ने प्रवृत्तिमा सुधार गर्नुपर्ने
- (ग) पढ्न छाड्ने प्रवृत्तिमा सुधार गर्नुपर्ने
- (घ) जेहेन्दार विद्यार्थीहरूका लागि बढीभन्दा बढी छात्रवृत्तिको व्यवस्था गर्नुपर्ने
- (ङ) पठन अभिरूची बढाउन हरेक कक्षामा रिडर्स क्लब गठन गरी त्यसको बेलाबेलामा अनुगमन गरिनुपर्ने
- (च) पाठ्यपुस्तकका अतिरिक्त सन्दर्भ पुस्तकहरू पढ्ने बानीको विकासका लागि उत्प्रेरित गर्नुपर्ने
- (छ) विषयसँग सम्बन्धित जर्नलहरूको पठनमा विद्यार्थीहरूलाई उत्प्रेरित गर्नुपर्ने

वार्षिक कार्ययोजना

क्याम्पसमा स्थापित नेपाली विभागको वार्षिक कार्ययोजनालाई बुँदागत रूपमा यसरी प्रस्तुत गरिएको छ –

- क्याम्पसको वार्षिक शैक्षिक क्यालेन्डरलाई पछ्याउँदै विभागीय कामलाई निरन्तरता दिने
- शतप्रतिशत परीक्षाफल प्रा्तिका लागि आवश्यकताअनुसार अतिरिक्त कक्षाहरूको व्यवस्था मिलाउने
- विद्यार्थीहरूको स्वतन्त्रलेखन कलामा विकास गर्न निबन्ध लेखन, सुन्दर हस्तलेखन, वादविवाद जस्ता प्रतियोगिता सञ्चालन गर्ने
- स्नातकोत्तर तहमा शोधपत्र लेख्ने विद्यार्थीहरूलाई शोधपत्र लेखनको अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने
- एकाइ परीक्षा लिने परिपाटीलाई प्रभावकारी बनाउने
- क्याम्पसको वार्षिक क्यालेन्डरअनुसार सूक्ष्म शिक्षण र अभ्यास शिक्षणलाई निरन्तरता दिने
- क्याम्पस बाहिरका संघ संस्थाहरूबाट आयोजना गरिएका बौद्धिक विकासका कार्यक्रमहरूमा भाग लिन विद्यार्थीहरूलाई उत्प्रेरित गर्ने

शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पसमा स्थापित नेपाली विभाग नेपाली विषय अध्ययन गरिरहेका विद्यार्थीहरूको शैक्षिक सुधारका लागि क्रियाशील रहिरहेको कुरा सर्वविदितै छ। विद्यार्थीहरूलाई नियमित बनाई शिक्षण सिकाइ क्रियाकलापलाई प्रभावकारी बनाउन विभाग क्रियाशील रहेको छ। नेपाली विषय अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरूको परीक्षाफलको अवस्था सन्तोषजनक रहेको पाइन्छ तर पनि समुत्तीर्ण प्रतिशतको अवस्था भने निराशाजनक छ। यसो हुनुमा अन्य विषयको उत्तीर्ण दरमा रहेको कमजोरी हो भन्ने कुरा विभागको तथ्याङ्कीय ठम्याइ हो। शहीद स्मृतिमा नेपाली मूल विषय लिएर अध्ययन गरेका विद्यार्थीहरू स्थानीय शैक्षिक संस्थाहरूमै खपत भएका छन्। यस अर्थमा विद्यार्थीहरूको रोजगारीको स्थिति सन्तोषजनक रहेको छ।



पुस्तकालयको भित्री कक्ष



वाचनालय कक्ष



त्रि.वि. का उपकुलपति श्री तीर्थ खनियाको प्रमुख आतिथ्यतामा सञ्चालित अभिमुखीकरण कार्यक्रम



चमेनागृह

व्यवस्थापन सङ्कायका विभागीय प्रमुखहरूको संयुक्त विभागीय प्रतिवेदन २०७४/०७५

अम्बिकाप्रसाद दुलाल

बोधनाथ गजुरेल

जगन्नाथ अधिकारी

१. पृष्ठभूमि :

वि.सं. २०३७ सालमा श्री कमर्स क्याम्पसका नामबाट स्थापित शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पस राष्ट्रकै तेस्रो पुरानो सामुदायिक क्याम्पस हो। स्थापना कालदेखि हालसम्म विभिन्न आरोह अवरोहहरू पार गर्दै आउने क्रममा यो क्याम्पस वि.सं. २०४७ सालबाट शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पसको नामबाट परिचित हुन पुग्यो। स्थापना कालमा व्यवस्थापन विषय मात्र पढाइने यस क्याम्पसमा प्रवीणता प्रमाणपत्र तह मात्र प्रारम्भ भए पनि वि.सं. २०४९ सालबाट स्नातक र २०६२ सालबाट स्नातकोत्तर तहका कक्षाहरू सञ्चालन भएको तथ्य सर्वविदितै छ। यसपछि समयको मागअनुरूप MA, MEd, BSc र प्रज्ञिक स्वायत्त कार्यक्रमअन्तर्गत स्नातक तहमा BFA कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै समयको माग अनुरूप क्याम्पसले आफूलाई आफूलाई प्रभावकारी एवम् समय सापेक्ष बनाउँदै लगेको यथार्थ चित्र हामी सबै माभ छर्लङ्ग छ।

क्याम्पसको पठनपाठन कार्यलाई चुस्त र भरपर्दो बनाउँदै आम विद्यार्थीलाई गुणस्तरीय शिक्षामा पहुँच पुऱ्याउन स्नातक तहमा वार्षिक प्रणालीअन्तर्गत सञ्चालित कार्यक्रम (BBS, BA, BEd र BSc) हरूलाई विभिन्न विभागमा वगीकरण गरिए बमोजिम मिति गठित General Management and Economics Department विभागअन्तर्गत Principles of Management, Business Economics 1st and 2nd, human Resource Management, Organizational Behaviour, Business Environment and Strategic Management, Business Law, Entrepreneurship and Enterprise Development र Marketing Department अन्तर्गत Fundamentals of Marketing, Fundamentals of Selling, Service Marketing र Advertising एवम् Finance and Account Department अन्तर्गत Account, Cost and Management Account, Financial Management, Fundamentals of Taxation, Corporate Finance, Investment Decisions, Financial Market and Institution, Budgeting and Controlling of Profit, Advance Financial Accounting जस्ता विषयहरू समावेश गरी यी उल्लेखित विषयहरूको प्राध्यापनमा प्रभावकारिता ल्याउने उद्देश्य क्याम्पस प्रशासनले राखेको छ।

२. विभागमा कार्यरत प्राध्यापकहरूको विवरण

क्याम्पसमा स्थापित साधारण व्यवस्थापन विभाग, बजारशास्त्र विभाग र लेखा तथा वित्तशास्त्र विभागमा प्राध्यापनरत प्राध्यापकहरूको विवरण यसप्रकार रहेको छ —

साधारण व्यवस्थापन विभाग, बजारशास्त्र विभाग र लेखा तथा वित्तशास्त्र विभागमा प्राध्यापनरत प्राध्यापकहरूको विवरण:

क्र.सं.	प्राध्यापकको नाम	पद	योग्यता
१	राधा बालिका दुलाल	सहप्राध्यापक	M.B.A.

शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पस

/३८/

वार्षिक प्रतिवेदन-२०७४/०७५

२	सुरेन्द्रनाथ रेग्मी	सहप्राध्यापक	M.B.A., M.Phil
३	रामेश्वर भट्टराई	सहप्राध्यापक	M.B.A.
४	अम्बिकाप्रसाद दुलाल	सहप्राध्यापक	M.B.A.
५	दीपकचन्द्र घिमिरे	उपप्राध्यापक	M.B.A.
६	बोधनाथ गजुरेल	उपप्राध्यापक	M.B.A.
७	जगन्नाथ अधिकारी	उपप्राध्यापक	M.B.S.
८	जगन्नाथ पोखरेल	सहायक प्राध्यापक	M.B.A.
९	विकास उपाध्याय	सहायक प्राध्यापक	M.B.A.
१०	नारायणबाबु श्रेष्ठ	सहायक प्राध्यापक	M.B.A.
११	विष्णु कट्टेल	सहायक प्राध्यापक	M.A.
१२	दिवाकर अर्याल	प्रशिक्षक	B.L.
१३	रामकृष्ण लम्साल	सहायक प्राध्यापक	M.A.
१४	राधिका आचार्य	सहायक प्राध्यापक	M.B.A.

३. विषय र पाठ्यभार

साधारण व्यवस्थापन तथा अर्थशास्त्र, बजारशास्त्र र लेखाशास्त्र विभागमा प्राध्यापनरत प्राध्यापकहरूको विषय विभाजनको अवस्था र कक्षाभारको स्थितिलाई तलको तालिकामा निम्नानुसार देखिएको छ —

अर्थशास्त्र, बजारशास्त्र र लेखाशास्त्र विभागमा प्राध्यापनरत प्राध्यापकहरूको विषय विभाजनको अवस्था र कक्षाभारको स्थितिको विवरण

क्र.सं.	प्राध्यापकको नाम	तह	विषय	कक्षाभार (प्रति हप्ता)
१	राधा बालिका दुलाल	BBS 4th	Corporate Finance	६ पिरियड
२	सुरेन्द्रनाथ रेग्मी	BBS 3rd	Organizational behaviour	६ पिरियड
		BBS 4th	Enterpreneureship enterprises development	६ पिरियड
		BBS 4th	Business Research	६ पिरियड
		BBS 2nd	Fundamentals of Marketing	६ पिरियड
४	रामेश्वर भट्टराई	BBS 1st	Principle of Management	६ पिरियड
		BBS 4th	Auditing	६ पिरियड
५	अम्बिकाप्रसाद दुलाल	BBS 2nd	Human Resources Management	६ पिरियड
		BBS 3rd	Organizational behavipour	६ पिरियड
		BBS 4th	Service Marketing	६ पिरियड

६	जगन्नाथ पोखरेल	BBS 3rd	Business Law	६ पिरियड
		BBS 3rd	Business Environment and Strategic Management	६ पिरियड
		BBS 1st	Principles of Management	६ पिरियड
७	जगन्नाथ अधिकारी	BBS 4th	Entrepreneureship enterprises development	६ पिरियड
		BBS 4th	Fundamentals of Advertising	६ पिरियड
		BBS 2nd	Fundamentals of Marketing	६ पिरियड
८	विकास उपाध्याय	BBS 1st	Principle of Management	६ पिरियड
		BBS 3rd	Business Environment and Strategic Management	६ पिरियड
		BBS 4th	Financial Market and Institution	६ पिरियड
९	दीपकचन्द्र घिमिरे	BBS 3rd	Organizational Behavipour	६ पिरियड
		BBS 3rd	Human Resources Management	६ पिरियड
		BBS 4th	Fundamentals of Selling	६ पिरियड
१०	बोधनाथ गजुरेल	BBS 4th	Investment Decision	६ पिरियड
		BBS4th	Advance Financial Accounting	६ पिरियड
		BBS 3rd	Financial Management	६ पिरियड
१२	विष्णु कट्टेल	BBS 1st	Business Economics-I	६ पिरियड
		BBS 2nd	Business Economics-II	६ पिरियड
१३	रामकृष्ण लाम्साल	BBS 1st	Business Economics-I	६ पिरियड
		BBS 2nd	Business Economics-II	६ पिरियड
१९	दिवाकर अर्याल	BBS 3rd	Business Law	६ पिरियड
२०	नारायणबाबु श्रेष्ठ	BBS4th	Budgeting and Controlling of Profit	६ पिरियड
		BBS 3rd	Taxation	६ पिरियड
		BBS 2nd	Account	६ पिरियड
		BBS 1st	Account	६ पिरियड
२१	राधिका आचार्य	BBS 1st	Account	६ पिरियड
		BBS 2nd	Account	६ पिरियड

४. विभागीय बैठक तथा निर्णय

यस क्याम्पसमा सञ्चालित बि.बि.एस. (प्रथम, द्वितीय, तृतीय र चतुर्थ वर्ष) को आन्तरिक तथा वार्षिक परीक्षाको नतिजालाई विभिन्न समयमा विभिन्न विभागहरू (सामान्य व्यवस्थापन तथा अर्थशास्त्र, बजारशास्त्र र लेखा तथा बित्तशास्त्र) को बैठकमा गहन विश्लेषण एवं अध्ययन गर्दा निम्नानुसारको निष्कर्ष प्राप्त गरियो र आगामी दिनमा उल्लेख्य सुधारको लागि तपसिल अनुसारका कदम चाल्नुपर्ने निष्कर्षमा पुगियो।

- क) प्रत्येक वर्ष र सेक्सनमा पहिलो र अन्तिम पिरियडमा विद्यार्थीको हाजिरी गर्नुपर्ने ।
- ख) सम्पूर्ण विद्यार्थीहरूलाई आन्तरिक परीक्षामा सामेल हुन अभिप्रेरित गर्ने
- ग) आन्तरिक परीक्षामा प्रथम, द्वितीय र तृतीय हुने विद्यार्थीलाई पुरस्कारको व्यवस्था गर्ने ।
- घ) शैक्षिक सत्रको शुरुमा नै सम्बन्धित विषयको प्राध्यापकले Lesson Plan र Unit Plan तयार गरी सम्बन्धित विभाग र प्रशासनमा पेशगर्नुपर्ने व्यवस्था गरी प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गराउन अनुरोध गर्ने ।
- ङ) सम्बन्धित प्राध्यापकबाट पेश भएको Lesson Plan र Unit Plan अनुसार Course अगाडि बढेको छ छैन, सो को अनुगमन प्रशासनले गर्नुपर्ने ।
- च) वार्षिक परीक्षा भन्दा अगाडि र Course समाप्ति पछि कम्तिमा एक हप्ता हरेक विषयमा Old is Gold बाट अभ्यास गराउने ।

५. परीक्षा/मूल्याङ्कनको अवस्था र नतिजा विवरण

साधारण व्यवस्थापन तथा अर्थशास्त्र, बजारशास्त्र र लेखाशास्त्र विभागको वार्षिक परीक्षामा सहभागी भएका परिक्षार्थी, उत्तीर्ण/अनुत्तीर्ण/अनुपस्थित तथा समुत्तीर्ण विद्यार्थीहरूको विवरणलाई यसप्रकार देखाइएको छ -

अर्थशास्त्र, बजारशास्त्र र लेखाशास्त्र विभागको वार्षिक परीक्षाको परीक्षाफलविवरण तालिका

विषय	वर्ष	परीक्षार्थी संख्या	उत्तीर्ण संख्या	अनुपस्थित संख्या	अनुत्तीर्ण संख्या	समुत्तीर्ण संख्या	आंशिकबाट उत्तीर्ण
Account	B B S 1st	259	57	24	178	7	46
Business Economics 1st		259	24	17	218		
Business Eng.		259	133	17	109		
Principle of Management		259	56	17	186		
Business Statistics		259	21	16	222		
Business Communication	B B S 2nd	160	13	3	144	8	32
Business Economics		160	45	3	112		
Fundamentals of Marketing		160	56	3	101		
HRM		160	71	3	86		
Cost and Management		160	50	3	107		
Business Law	B B S 3rd	130	54	1	75	22	10
Financial Management		130	43	1	86		
Business Environment and Strategic Management		130	63	1	66		
Fundamentals of Taxation		130	76	1	53		
Organizational Behaviour		130	59	1	70		

Entrepreneurship enterprises development	B B S 4th	143	105	3	35	61	-
Business Research		143	78	3	62		
Fundamentals of Selling		52	43	1	8		
Fundamentals of Advertising		52	23	1	28		
Service Marketing		52	38	1	13		
Corporate Finance		37	25	1	11		
Investment Decision		37	32	1	4		
Financial Market and Institution		37	25	1	11		
Advance Financial Accounting		54	38	1	15		
Auditing		54	40	1	13		
Budgeting and Controlling of Profit		54	41	1	12		
Project/Report Writing		143	115	3	25		

६. विद्यार्थी केन्द्रित गतिविधि/विभागीय आन्तरिक क्रियाकलापको विवरण

क्र.सं.	मिति	कार्यक्रम
१	२०७४ भदौ दोस्रो हप्ता	Essay Writing Competition
२	२०७४ असोज पहिलो हप्ता	Quiz Competition
३	२०७४ कार्तिक तेस्रो हप्ता	भलिबल प्रतियोगिता
४	२०७४ मंसिर पहिलो हप्ता	Final Visit तथा Presentation Program
५	२०७४ पुस दोस्रो हप्ता	Cricket Competition
६	२०७४ माघ पहिलो हप्ता	Industrial Tour
७	२०७४ फागुन दोस्रो हप्ता	Speech and Quiz Competition
८	२०७४ चैत पहिलो हप्ता	बास्केटबल र ब्यामिन्टन प्रतियोगिता
९	२०७५ वैशाख पहिलो हप्ता	परीक्षा केन्द्रित प्रश्नहरूमा विद्यार्थीहरूलाई अभ्यस्त बनाउने अभियान
१०	वर्षभरि	Group Discussion, Assigment, Home Work etc.

७. विभागीय सवल पक्षहरू

वि.सं. २०३२ सालमा स्थापित शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पस पूर्वी चितवनकै शैक्षिक धरोहरको रूपमा क्रियाशील हुनु आफैमा गर्वको कुरा विषय हो। चार दशकको शैक्षिक यात्रा पार गरिरहँदा मनगते अनुभव, साधन तथा स्रोतद्वारा सुसज्जित हुन पाउनु यसको प्रबल चिनारी हो। यस क्याम्पसअन्तर्गत क्रियाशील विभिन्न विभागहरू मध्ये General Management and Economics Department विभागको सबल पक्षहरू निम्नानुसार छन्।

(क) स्नातक तहमा (BBS, BBM, BFA, BA, BEd, BSc) र स्नातकोत्तर तहमा (MBS, MA, MEd) कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी यस क्षेत्रको बदलिंदो परिवेश अनुसारको शैक्षिक माग पूरा गर्न सक्षम र सबै तहमा विभाग क्रियाशील हुनु

- (ख) क्याम्पसले प्रदान गरेको गुणस्तरीय शिक्षा प्रति आम जनमानसको चासो बढ्दै जानु,
- (ग) प्रभावकारी रूपमा विभागलाई क्रियाशील हुन चाहिने पूर्वाधारहरू जस्तै : कोठा, फर्निचर, पुस्तकहरूको उपलब्धता हुनु,
- (घ) सम्बन्धित विषयमा योग्यता र अनुभव पुगेका बर्गगतिथ : भ्रदभच हरूको उपस्थिति हुनु,
- (ङ) विभागको महत्त्व र सान्दर्भिकताका सबालमा क्याम्पस व्यवस्थापन समिति अत्यन्तै सकारात्मक हुनु ।

८. सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरू

- (क) क्याम्पसले लिने सबै आन्तरिक परीक्षामा विद्यार्थीहरूको उपस्थिति उल्लेख्य हुन नसक्नु,
- (ख) विद्यार्थीहरू पठनपाठनमा अभै Regular, Punctual हुन नसक्नु,
- (ग) कोर्स समाप्तिपछि पुराना प्रश्नहरूमाथि गहन छलफलमा केन्द्रित गराउन नसक्नु,
- (घ) भर्ना नभइकन पुस्तकालयबाट पुस्तक वितरण नगराउने प्रावधानले गर्दा समयमै भर्ना नभएका कारणबाट विषयगत पुस्तकको अभावले पठनपाठनमा प्रभावकारिता आउन नसक्नु,
- (ङ) विद्यार्थीको Drop Out अनुपातमा कमी ल्याउन नसक्नु ।

९. २०७४/०७५ को वार्षिक कार्ययोजना

साधारण व्यवस्थापन तथा अर्थशास्त्र, बजारशास्त्र र लेखाशास्त्र विभागको वार्षिक कार्ययोजनाको विवरणलाई यसरी प्रस्तुत गरिएको छ –

अर्थशास्त्र, बजारशास्त्र र लेखाशास्त्र विभागको २०७४/०७५ को वार्षिक कार्ययोजना विवरण

क्र.सं.	मिति	कार्यक्रम
१	२०७४ भदौ पहिलो हप्ता	छात्रछात्राहरूलाई स्थानीय स्तरमै सिर्जना हुने रोजगारीका अवसरहरूको जानकारी प्रदान गर्ने
२	२०७४ फागुन पहिलो हप्ता	उद्योग वाणिज्य संघ रत्ननगरसँग अन्तरक्रिया
३	२०७४ फागुन अन्तिम हप्ता	क्षेत्रीय होटल संघ सौराहासँग अन्तरक्रिया
४	२०७४ चैत पहिलो हप्ता	पूर्वी चितवनमा सञ्चालित संस्थागत विद्यालयका प्राचार्यहरूसँग अन्तरक्रिया
५	२०७४ चैत दोस्रो हप्ता	Resturant and Bar Association of Nepal (REBAN) सँग अन्तरक्रिया
६	२०७४ चैत अन्तिम हप्ता	चितवन उद्योग संघसँग अन्तरक्रिया
७	२०७५ वैशाख पहिलो हप्ता	Bankers सँग अन्तरक्रिया
८	२०७५ वैशाख तेस्रो हप्ता	साना पर्यटन व्यवसायी, सौराहासँग अन्तरक्रिया
९	वर्षभरि (आवश्यकताअनुसार)	Internship को महत्त्व सम्बन्धी छलफल
१०	वर्षभरि	Internship का लागि विद्यार्थीहरू पठाउने

१०. अन्तमा

वि.सं. २०३७ सालमा शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पसको अनेकन आरोह र अवरोह सहितको शैक्षिक इतिहास छ। समयको माग र बजार प्रतिस्पर्धा गर्न परेको यथार्थता हामी सबै सामु छर्लङ्ग छ। क्याम्पसकै भूस्वामित्व रहेको ९ बिगाहा १० धुर जग्गाजमीन, आधुनिक पुस्तकालय तथा चमेनागृह, नयाँ बन्दै गरेको भूकम्प प्रतिरोधक भवन जस्ता भौतिक पूर्वाधार हुँदाहुँदै पनि शिक्षामा प्रविधि नारालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गराउन अपेक्षाकृत रूपमा सकिएको छैन।

हरेक विभागलाई सबल र सुविधासम्पन्न बनाउन विभागपिच्छे फर्निचर, दराज, कम्प्युटर, केही पुस्तक आदिको पर्याप्त व्यवस्था नहुँदा विभागीय क्रियाकलाप प्रभावकारी हुनमा केही असुविधा महसुस भएको छ। साथै मुलुकभित्र रोजगारीका लागि पर्याप्त अवसर नहुँदा अवसरको खोजीमा विदेश जाने विद्यार्थीहरूको संख्यामा बृद्धि भएका कारण Drop Out अनुपात बढेकाले क्याम्पसले सोचेअनुरूप गति लिन भने सकेको छैन तर पनि भएका साधनस्रोतको उपयोग गरेर क्याम्पसले साभा समस्यासँग जुभ्दै अग्रगामी गति लिइरहेको यथार्थता भने कसैबाट छिपेको छैन।

(अम्बिकाप्रसाद दुलाल बजारशास्त्र विभाग, बोधनाथ गजुरेल लेखा तथा वित्तशास्त्र विभाग र जगन्नाथ अधिकारी साधारण व्यवस्थापन तथा अर्थशास्त्र विभागका विभागीय प्रमुख हुनुहुन्छ। — सम्पादक)



BBM 3rd Semester का विद्यार्थीहरूको Field Visit

डोरी तान्ने खेलमा विद्यार्थीको सहभागिता

अङ्ग्रेजी विभागको विभागीय प्रतिवेदन २०७४/०७५

खडानन्द प्रसाई

विभागीय प्रमुख, अङ्ग्रेजी विभाग

1. General Background:

Shaheed Smriti Multiple Campus (SSMC) established in 2037 (1980 A.D) in the eastern part of Chitwan district, is a committed and dynamic educational institution, providing quality courses in a serene academic environment that encourages students to achieve excellence in their studies. Qualitative teaching, public interest, outstanding well-equipped facilities and academic support and students' satisfaction are the central tenets of the educational system of the campus. SSMC has been running BA, Bed, BBS, BSc. BFA (Autonomous Academic Program), MBS Program, M.Ed. Program in HPE, EPM, English Education, Nepali Education, Population Education, M.A. Program in Sociology to fulfill the requirements of this region in well-equipped and convenience surrounding with highly qualified, fully motivated and well experienced lecturers.

English is the major international language of every discipline; its value is increasing day by day. The Bachelor and Master level English courses at SSMC offer students insight into literature, language, literary theories and cultural studies. Besides studying required compulsory courses, students will have the flexibility of selecting major English courses from different areas such as language, literature in Humanities and Social Sciences and Education faculty. While studying the same, the students can sharpen the fundamental knowledge on philosophy of education, cultivation of humanistic values and critical thinking in their learning phase. These courses in both faculties aim at developing students' creative, critical, and communicative skills that they need in their academic and professional life. English Department at SSMC serves teaching\ learning English through the use of modern pedagogy to improve four language learning skills and they focus on critical and analytic thinking. The students will get an opportunity to gain wide range of knowledge and ideas, theories, methods, research practices, and intellectual exercises that are indispensable for strong research, teaching, and service in the field of English. English Department hopes to provide the comprehensive knowledge of linguistics and literature in their chosen area of interest or research focus.

2. Faculties of English Department

S.N	Name of the Faculty	Designation	Educational Qualification
1.	KHADANANDA PRASAI (HEAD)	LECTURER	M.Phil.
2	HARI SHARMA	LECTURER	MA
3	KAMAL BHATTARAI	LECTURER	MA
4	ISHOWORI PRASAD BHUSAL	A. LECTURER	MA
5	DILIP KUMAR SHARMA	A. LECTURER	M.Ed.
6	YOGENDRA BIKRAM NEUPANE	A. LECTURER	M.Ed.
7	UPENDRA SUBEDI	A. LECTURER	MA

3. Allocation of the Subjects to the Faculties

S.N.	Name of the Faculty	Offered Subjects
1	KHADANANDA PRASAI	Eng. Mgmt (205), Eng. Ed. (423), Eng. Ed. (434). G. English (411), Eng. Ed. (518, 525)
2	HARI SHARMA	Eng (301&313), Eng. Mgmt.(205), Eng. Ed.433

3	KAMAL BHATTARAI	Eng. Ed. (446), Eng. Ed.(417), Eng. Ed. (422) , Eng (202),Eng. Ed. (517,528)
4	ISHOWORI PRASAD BHUSAL	Eng. Mgmt. (201),Eng. (312), Eng. (201)
5	DILIP KUMAR SHARMA	Eng. Ed(445), Eng. Mgmt.(205), Eng. Ed.(424),Eng. Ed.(432), Eng. Ed.(515,526)
6	YOGENDRA BIKRAM NEUPANE	Eng. Mgmt.201, Eng. Ed.(416, 516,527)
7	UPENDRA SUBEDI	Eng. Mgmt.(519)

4. **Department Meeting and Decisions:** Faculty meetings are usually taken place monthly to solve pedagogical and professional problems that frequently occur in the professional career of the faculties and the students. Generally, English Department tries to solve the problems through dialogues and discussions, negotiations among the faculties to find out the solutions. The faculties provide constructive suggestions and feedback for the improvement\ betterment of the department. The head of the department delivers them to the campus administration for taking the initiation in the problems. Regarding the research related activities like orientation of the thesis writing, preparing report writing, conducting viva-voce of the research writing, the meeting is conducted. Department of English conducts different practical examinations like practice teaching programs, presentation programs and they are very much important for developing English language proficiency of the students. Therefore, department , in the meeting, focuses on the agendas of developing English language skills that the students need to be an English teacher and emphasizes on the methodologies, strategies to improve their English communication skills because English is still a core subject in Nepali Education system. In modern Nepali society, English communication skills have become a necessity, not an option. In our Nepali society, an individual's English skills have become very important and it is hard to find students who are not studying English.

5. **Evaluation of Examination and details of Results:** English Department renders internal examinations together with other academic programs which certainly enhance the students' knowledge and skills in the content related studies. Focusing on the Board examination, the department rigorously provides the proficiency and skills that the students need to incorporate while preparing and taking part in the exam. This helps to boost up the students' achievement. After the publication of the result, we analyze the results and they mostly focus on the formative evaluation of the faculties' teaching. After the interaction of the results among the faculties, the constructive feedback is given to the students. The published results (2074) of different faculties in English were analyzed and mentioned as follows:

Faculty	Total Students	Passed Students	Failed Students	Absent Students
BBS I	259	133	109	17
BBS II	160	45	112	3
Bed. I (Regular)	113	82	20	11
Bed I Partial	29	12	11	6
Bed I (Eng 416	29	3	24	2
Bed I (Eng.417	29	14	14	1
Bed II (Eng.422	13	5	8	0
Bed II (Eng. 423	13	11	2	0
Bed II (Eng.424	13	12	1	0
Bed III (Eng 331	16	11	5	0

Bed III (Eng. 333	16	7	7	2
Bed III (Eng. 335	16	11	3	2

6. **Students Centered Activities and Extra Curricular Activities:** In today's changing world, our learners will need foreign language skills more than ever and English is particularly important in this regard. Language learners may be required to use English in their education, work and leisure. In order to equip them properly in English language education, the faculty members at host different English extracurricular activities like essay writing competitions quiz and oratory competitions, inter section debate competitions, English speech contest, inter class wise wall magazine publication .

7. **Strengths of English Department :** Faculties in English department are committed to research and teaching in areas that cover wide range of literary writings including essays, dramas, poems, novels, theories, methods of teaching learning activities. This diversity of the courses introduced by TU is matched by the collection of theoretical and practical approaches that we bring to our students on these topics. This diversity is balanced by the many valuable intersections which unite our various pedagogical projects for the enhancement of the students. Department of English has a vibrant, diverse, and engaged faculty. Our publications, classrooms, and services are centered on the betterment of the department. As a faculty, we guide our students on paths of research, discovery, which do not only make themselves as agents and meaning makers, but they also they experience different literary tastes. We listen to our students, pushing them to challenge and thereby refine their interpretative skills, creativity and critical inquiry. In the process, students become clear and effective communicators who can use language for their daily life in a professional way. As teachers and advisors of the students, we engage their curiosity and pleasure in literary texts, and we encourage them to question how these texts work to create intellectual and emotional meaning. Our students develop exceptional writing skills. They are exposed to a variety of learning experiences and faculty members offer disparate perspectives, they acquire to confront with the current issues and their effects, changes around the world. We always try our best for preparing our students to enter professional or academic job markets after graduation incorporated with skills allowing them to communicate, collaborate, and problem solve in an increasingly-globalized world. Student–faculty interaction is the foundation of our pedagogical practice which obviously strengthens the academic relationship between them.

8. **Future Plans:** In response to the future plans of the department, there needs for a more efficient way to teach\ learn English. English Department covers a variety of ways to teach English by understanding the process of human language acquisition systems and theories and knowledge related to language education. Since it is the ultimate aim of cultivating learners, Department of English focuses on teaching English as a second language, as well as English itself, and encourages the faculties to have a student-oriented mind in teaching English. Besides them, the department is planning to organize various types of academic activities for the enhancement of the teachers and students in their career. These activities will obviously help them to sharpen their academic and pedagogical knowledge. English Department is planning to organize the following curricular activities for faculties and the students.

1. Report writing training
2. Public speaking training
3. Proposal and thesis writing training
4. Formation of English and teaching club
5. Publication of wall magazine

गणित विभागको विभागीय प्रतिवेदन २०७४/०७५

रमेशचन्द्र शर्मा

विभागीय प्रमुख, गणित तथा विज्ञान प्रविधि विभाग

1. General Background:

Shaheed Smriti Multiple Campus (SSMC) established in 2037 (1980 A.D) in the eastern part of Chitwan district, is a committed and dynamic educational institution, providing quality courses in a serene academic environment that encourages students to achieve excellence in their studies. Qualitative teaching, public interest, outstanding well-equipped facilities and academic support and students' satisfaction are the central tenets of the educational system of the campus. SSMC has been running BA, Bed, BBS , BSc. BFA (Autonomous Academic Program), MBS Program, M.Ed. Program in HPE, EPM, English Education, Nepali Education, Population Education, M.A. Program in Sociology to fulfill the requirements of this region in well-equipped and convenience surrounding with highly qualified, fully motivated and well experienced lecturers.

Mathematics reveals hidden patterns that help us to understand the world around us. Now, much more than arithmetic and geometry, mathematics today is a diverse discipline that deals with data, measurements and observations from science, with inference, deduction, and proof; and with mathematical models of natural phenomena, of human behavior, and of social systems. It may also be defined as, Mathematics is the study of quantity, structure, space and change; it has historically developed, through the use of abstraction and logical reasoning, from counting, calculation, measurement, and the study of the shapes and motions of physical objects.

Mathematics helps the man to give exact interpretation to his ideas and conclusions. It is the numerical and calculation part of man's life and knowledge. It plays a predominant role in our everyday life and it has become an indispensable factor for the progress of our present day world. A common man is being increasingly dependent upon the application of science and technology in the day-to-day activities of life, the role of mathematics has undoubtedly been redefined. Mathematics is around us. It is present in different forms; Right from getting up in early hours of the day to the ringing of an alarm, reading time on a watch, rounding a date on a calendar, picking up the phone, preparing a recipe in the kitchen, to wait for the counts of whistles of the cooker etc. Thus to full the pupil's everyday needs SSMC department of Mathematics and Mathematics Education offers varying courses at Bachelor and Master level. Mathematics Department at SSMC adopts the modern and latest andragogical practices to improve teaching-learning strategies. The students will get an opportunity to gain wide range of knowledge and ideas, theories, methods, research practices, and intellectual exercises that are indispensable for strong research, teaching, and service in the field of Mathematics and Mathematics Education.

2. Faculties of Mathematics and Mathematics Education Department

S.N	Name of the Faculty	Designation	Educational Qualification
1.	RAMESH CHANDRA SHARMA (HEAD)	LECTURER	M. A
2.	DHARMA DUTTA TIWARI	LECTURER	M. Ed.

शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पस

/४८/

वार्षिक प्रतिवेदन-२०७४/०७५

3.	ISHWOR MAGAR	LECTURER	M. A
4.	YAGYA PRASAD BHUSAL	A. LECTURER	M. Phil.
5.	RAMHARI BHANDARI	A. LECTURER	M. Ed.

3. Department Meeting and Decisions: Faculty meetings are usually taken place monthly to solve pedagogical and professional problems that frequently occur in the professional career of the faculties and the students. Generally, Mathematics Department tries to solve the problems through dialogues and discussions, negotiations among the faculties to find out the solutions. The faculties provide constructive suggestions and feedback for the improvement\ betterment of the department. The head of the department delivers them to the campus administration for taking the initiation in the problems. Regarding the research related activities like orientation of the thesis writing, preparing report writing, conducting viva-voce of the research writing, the meeting is conducted. Department of Mathematics conducts practical examinations like practice teaching programs and presentation programs etc. which are very much crucial for developing professionalism of the students.

4. Evaluation of Examination and Details of Results: Mathematics Department renders internal examinations together with other academic programs which certainly enhance the students' knowledge and skills in the content related studies. Focusing on the Board examination, the department rigorously provides the proficiency and skills that the students need to incorporate while preparing and taking part in the exam. This helps to boost up the students' achievement. After the publication of the result, we analyze the results and they mostly focus on the formative evaluation of the faculties' teaching. After the interaction of the results among the faculties, the constructive feedback is given to the students.

5. Students Centered Activities and Extra Curricular Activities: In today's changing world, our learners will need mathematical skills everywhere in this regard the faculty members conduct varying extracurricular activities like mathematical quiz and symposium to improve computational, communicational etc. skill of students.

6. Strengths of Mathematic Department: Faculties in Mathematics department are committed to research and teaching in areas that cover wide range of teaching learning strategies. Department of Mathematics has a vibrant, diverse, and engaged faculty. Our publications, classrooms, and services are centered on the betterment of the department. As a faculty, we guide our students on paths of research, discovery, which do not only make themselves as agents and meaning makers, but they also they experience different literary tastes. We listen to our students, pushing them to challenge and thereby refine their interpretative skills, creativity and critical inquiry. We always try our best for preparing our students to enter professional or academic job markets after graduation incorporated with skills allowing them to communicate, collaborate, and problem solve in an increasingly-globalized world. Student–faculty interaction is the foundation of our andragogical practice which obviously strengthens the academic relationship between them.

7. Future Plans: In response to the future plans of the department, there is needed to integrate Computer technology, Information and Communication Technology for a more efficient way to

teach\ learn Mathematics. Besides them, the department is planning to organize various types of academic activities for the enhancement of the teachers and students in their career. These activities will obviously help them to sharpen their academic and andragogical/pedagogical knowledge. Mathematics Department is planning to organize the following curricular activities for faculties and the students.

8. Article, seminar paper writing training
9. SPSS training
10. Proposal and thesis writing training
11. Publication of Mathematical Journal
12. Academic writing training
13. Different mathematics (Microsoft mathematics, Math editor, Geogebra etc.) software training

OUR VISION

SSMC will be an academically sound, economically self sustained, socially responsible and culturally harmonious centre of excellence both as an academic institution providing highly demanding quality education; and as an international centre for research developing and disseminating knowledge of national/international quest and demand.

OUR MISSION

The mission of SSMC is to develop itself as a leading academic institution that will provide equal opportunity of quality education for all at affordable fee structure. The guiding principles of this institution are quality, financial sustainability, demand orientation and equality.

शहीद स्मृति बहुमुखी क्याम्पस

रत्ननगर, चितवन

(स्था. २०३७)

मूल्याङ्कन प्रश्नावली

व्यक्तिगत विवरण:

अभिभावकको नाम:

लिङ्ग:

उमेर:

विद्यार्थीको नाम:

संकाय:

तह :

ठेगाना:

गा.पा./न.पा:

वार्ड नं. :

सम्पर्क फोन:

कृपया छानिएका उत्तरका लागि (✓) चिन्ह प्रयोग गर्नु होला

१. प्रशासनिक तथा व्यवस्थापन

१.१ के तपाईं क्याम्पसले आयोजना गरेका कार्यक्रमहरूमा आमन्त्रण भई सहभागी बन्नु भएको छ ?

(क) सबै कार्यक्रममा (ख) कहिलेकाहिं (ग) सहभागी बनेको छैन

१.२ के क्याम्पसका महत्वपूर्ण प्रशासनिक निर्णयहरू अभिभावकलाई जानकारी गराइन्छ ?

(क) गराइन्छ (ख) गराउँदैन (ग) कहिलेकाहिं (घ) थाहा छैन

१.३ के क्याम्पसले प्रदान गर्ने प्रशासनिक सेवाहरूबाट तपाईं र तपाईंका छोराछोरीहरू सन्तुष्ट हुनुहुन्छ ?

(क) पूर्ण सन्तुष्टि (ख) सन्तुष्टि (ग) आंशिक सन्तुष्टि

१.४ के तपाईं क्याम्पसले छोराछोरीको शैक्षिक शैक्षिक प्रगति विवरण अवगत गराउँछ ?

(क) गराउँछ (ख) गराउँदैन (ग) कहिलेकाहिं

१.५ के तपाईंको छोराछोरीको शैक्षिक सुधारका लागि क्याम्पसले सञ्चालन गर्ने आन्तरिक मूल्याङ्कन आदि पक्षबाट तपाईं सन्तुष्ट हुनुहुन्छ ?

(क) छु (ख) छैन (ग) आंशिक सन्तुष्ट

१.६ यदि सन्तुष्ट हुनुहुन्न भने असन्तुष्टिको कारण

.....
.....

१.७ के क्याम्पस व्यवस्थापनले विद्यार्थीहरूका लागि पर्याप्त पुस्तकालय सुविधा प्रदान गरेको छ ?

(क) पर्याप्त (ख) ठिकै (ग) अपुग (घ) नराम्रो

१.८ तपाईंको जानकारीमा क्याम्पसमा रहेको खानेपानीको व्यवस्था पर्याप्त छ ?

(क) पर्याप्त (ख) ठिकै (ग) अपुग (घ) नराम्रो

१.९ तपाईंको जानकारीमा क्याम्पसमा विद्यमान शौचालय सुविधा पर्याप्त छ ?

(क) पर्याप्त (ख) ठिकै (ग) अपर्याप्त

१.१० तपाईंका विचारमा क्याम्पस परिसरभित्र रहेको चमेना गृहको व्यवस्थापन कस्तो छ ?

(क) राम्रो छ (ख) ठिकै छ (ग) स्वास्थ्यकर छैन

१.११ तपाईंको छोराछोरीको रिपोर्टमा क्याम्पसमा कक्षाकोठा एवम् डेक्स, बेन्चको सुविधा कस्तो छ ?

(क) पर्याप्त (ख) काम चलाउ (ग) अपर्याप्त

१.१२ तपाईंको जानकारीमा विद्यार्थीहरूको संख्याको तुलनामा खेलकुद मैदान कस्तो छ ?

(क) पर्याप्त (ख) काम चलाउ (ग) अपर्याप्त

१.१३ तपाईंलाई क्याम्पसको भौतिक वातावरण कस्तो लाग्छ ?

(क) राम्रो (ख) नराम्रो (ग) ठिकै

१.१.४ क्याम्पसको प्रशासनिक तथा व्यवस्थापन पक्षलाई अभै प्रभावकारी बनाउन के गर्नु पर्ला ?

२. शैक्षिक वातावरण

२.१. तपाईंको जानकारीमा यस क्याम्पसको शैक्षिक वातावरण कस्तो छ ?

(क) अति राम्रो (ख) राम्रो (ग) ठिकै

२.२ क्याम्पसमा कार्यरत प्राध्यापक एवं कर्मचारीहरूको शैक्षिक गुणस्तर कस्तो लाग्छ ?

(क) उच्च (ख) मध्य (ग) न्यून

२.३. क्याम्पसमा कक्षाकोठाको शैक्षिक वातावरणवारे तपाईंका छोराछोरीहरूको धारणा कस्तो पाउनुहुन्छ ?

(क) सकारात्मक (ख) ठिकै (ग) नकारात्मक

२.४. क्याम्पसले गरीव तथा जेहेन्दार छात्रछात्राहरूलाई प्रदान गर्ने छात्रवृत्ति सुविधा पर्याप्त छ ?

(क) पर्याप्त छ (ख) ठिकै छ (ग) अपर्याप्त छ

२.५ क्याम्पसमा प्राध्यापक तथा कर्मचारीहरूले तपाईंको छोराछोरीहरूको शैक्षिक समस्याहरू समाधान गर्न कतिको भूमिका खेलेको मान्नुहुन्छ ?

(क) अति उत्तम (ख) उत्तम (ग) मध्यम (घ) न्यून

२.६ क्याम्पसका उपलब्ध शैक्षिक सामग्रीहरू एवं शिक्षण विधिहरूबाट तपाईंका छोराछोरीहरू सन्तुष्ट भएको पाउनुहुन्छ ?

(क) पूर्ण सन्तुष्ट (ख) सन्तुष्ट (ग) ठिकै (घ) असन्तुष्ट

२.७ यस क्याम्पसमा अध्ययन गर्न थालेपछि तपाईंको छोराछोरीको सामाजिक व्यवहारमा कस्तो परिवर्तन भएको पाउनु भएको छ ?

(क) सकारात्मक परिवर्तन (ख) जस्ताको तस्तै (ग) नकारात्मक परिवर्तन

२.८ राजनैतिक गतिविधिहरूले क्याम्पसको शैक्षिक वातावरणमा कस्तो प्रभाव पारेको पाउनुहुन्छ ?

(क) सकारात्मक प्रभाव (ख) प्रभावशून्य (ग) नकारात्मक प्रभाव

२.९ यस क्याम्पसमा अध्ययन गर्न थालेपछि तपाईंको छोराछोरीको व्यक्तिगत आचरणमा कस्तो परिवर्तन महसुस गर्नुहुन्छ ?

(क) सकारात्मक परिवर्तन (ख) समयसापेक्ष परिवर्तन (ग) नकारात्मक परिवर्तन

२.१० क्याम्पसको शैक्षिक वातावरण अभि प्रभावकारी बनाउन क्याम्पसले के काम गर्नु पर्ला ?

३. आर्थिक पक्ष

३.१ क्याम्पसको आर्थिक अवस्था बारे तपाईंलाई जानकारी छ ?

(क) छ (ख) आंशिक छ (ग) छैन

३.२ क्याम्पसले निर्धारण गरेको शैक्षिक शुल्क बारे तपाईंको धारणा के छ ?

(क) शुल्क महँगो छ (ख) समय सापेक्ष छ (ग) न्यून छ

३.३ क्याम्पसको आर्थिक अवस्था तथा गतिविधिहरू अभिभावक सामु सार्वजनिक भएको पाउनुहुन्छ ?

(क) सार्वजनिक छ (ख) गोप्य राखिन्छ (ग) जानकारी छैन

३.४ क्याम्पसको आर्थिक पक्षलाई सुदृढ पार्न कस्ता उपायहरू अपनाउनु उपयुक्त होला ?

(कृपया दिइएका स्थान अपुग भएमा छुट्टै पानाको उपयोग गर्नु होला)